Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 169 ◆ Субота, 31 серпня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ДУМА ПРО ПІФАГОРОВІ ДЖИНСИ

Прийми наші співчуття, Дюймовочко — тобі післязавтра до школи.
Чим тебе втішити?
Хіба тим, що саме твоє покоління...
...ні, воно житиме не при комунізмі.
Воно просто — житиме.
І це вже добре.
Але, можливо, саме твоє покоління дасть нам плеяду великих математиків.
Які маємо підстави так думати?

(Закінчення на 9-й сторінці).

Фото Вячеслава Пушкарьова.

ПОСТАНОВА ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ТИМЧАСОВУ КОМІСІЮ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ПО ПЕРЕВІРЦІ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ВЛАДИ, УПРАВЛІННЯ, ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗВ'ЯЗКУ З ДЕРЖАВНИМ ПЕРЕВОРОТОМ

Президія Верховної Ради України **постановляє:**

1. Схвалити Положення про Тимчасову комісію Президії Верховної Ради України по перевірці діяльності на території України посадових осіб органів влади, управління, громадських об'єднань та організацій у зв'язку з державним переворотом.

2. Встановити, що тимчасові комісії, створені місцевими Радами для перевірки на їх території діяльності посадових осіб органів влади, управління, громадських об'єднань та організацій у зв'язку з державним переворотом, керуються Положенням про Тимчасову комісію Президії Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
29 серпня 1991 року

ЗА ЗГУРТОВАНІСТЬ В ІМ'Я УКРАЇНИ

ЗАЯВА ПРЕЗИДІЇ РАДИ ФЕДЕРАЦІЇ НЕЗАЛЕЖНИХ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ

Президія Ради Федерації незалежних профспілок України засуджує спроби будь-якого тиску у зв'язку з проголошенням України незалежною, самостійною демократичною державою. Вважаємо заяви окремих керівників Росії щодо перегляду існуючих кордонів — безпідставними, а неетичні висловлювання засобів масової інформації на адресу народу України — образливими.

Ми виступаємо за єднання всіх демократичних сил у становленні суверенної держави.

Гарантом розбудови незалежної України будуть її економічні здобутки, які створюються зусиллями усіх нас — робітників, селян, інтелігенції.

Закликаємо трудящих республіки, членів профспілок до згуртованості і злагоди в ім'я України.

29 серпня 1991 року

ПРО ВІДКРИТТЯ ЧЕТВЕРТОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ДВАНАДЦЯТОГО СКЛИКАННЯ

Відкриття четвертої сесії Верховної Ради України дванадцятого скликання відбудеться 3 вересня 1991 року о 10-й годині ранку в Сесійному залі Верховної Ради України. вул. Кірова. 5.

ДО ВІДОМА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Реєстрація народних депутатів України, які прибули на четверту сесію, провадиться 2 вересня 1991 року з 9-ї до 19-ї години у будинку Верховної Ради України, вул. Кірова, 5. Вхід з 2-го під'їзду, телефон 293-06-79.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською — 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 155.000

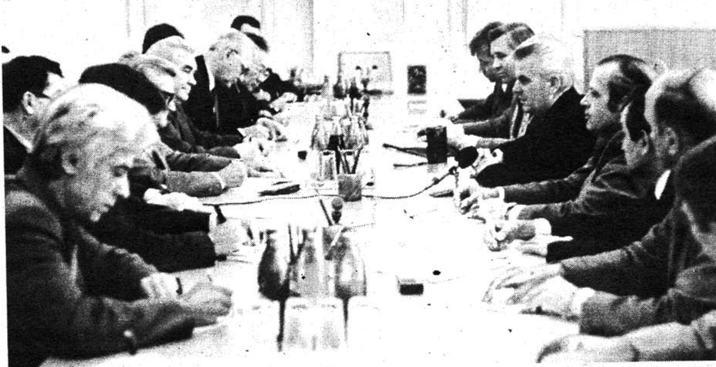
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

Л. КРАВЧУК ЗУСТРІВСЯ ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ ДИПЛОМАТАМИ

Учора Голова Верховної Ради України Л. Кравчук зустрівся з Генеральними консулами іноземних держав у Києві. З української сторони у зустрічі також взяли участь керівник Секретаріату Верховної Ради України М. Хоменко та міністр закордонних справ А. Зленко.

Дипломатичний корпус представляли А. Палді, Генеральний консул Угорської Республіки; Х. Граф фон Бассевітц, Генеральний консул Федеративної Республіки Німеччина; Д. Ернандес Асторга, Генеральний консул Республіки Куба; Я. Дашням, Генеральний консул Монгольської Народної Республіки; Р. Польковський, Генеральний консул Республіки Польща; Л. Пастор, Генеральний консул Республіки Румунія; Р. Гаренчар, Генеральний консул Чеської і Словацької Федеративної Республіки; Ю. Перне, Генеральний консул Французької Республіки; К. Фахардо, консул Сполучених Штатів Америки; П. Цветанов Іванов, виконуючий обов'язки Генерального консула Республіки Болгарія.

На початку зустрічі Л. Кравчук привітав офіційних представників іноземних держав, розповів про те, як приймався Акт проголошення незалежності України, поінформував дипломатів про заходи, яких вживають і вживатимуть український парламент та уряд для утвердження справжньої незалежності України.

Потім Голова Верховної Ради відповів на численні запитання генеральних консулів.

Докладніше про цю зустріч читайте в наступному номері газети.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

30 серпня Голова Верховної Ради України Л. Кравчук провів робочу зустріч з керівниками і оперативним складом центрального апарату Комітету державної безпеки республіки. У ході розмови обговорювалися питання діяльності органів держбезпеки в цілому і зокрема в період 19-21 серпня ц. р., докорінного реформування їх відповідно до ухвалених законодавчих актів позачерговою сесією Верховної Ради України. Важливо відзначити (і про це особливо наголошувалося під час зустрічі), що особовий склад органів держбезпеки у кризовий час діяв у повній відповідності з Конституцією України, Постановами Президії, розпорядженнями Голови Верховної Ради України. На місцях з їх боку не було допущено випадків порушення законності, ущемлення конституційних прав громадян.

Обмін думками дозволив накреслити напрями і заходи, що мають забезпечити підвищення відповідальності і дисципліни працівників органів держбезпеки, які запевнили Голову Верховної Ради у своїй вірності українському народові, ідеалам, що витікають із Акта проголошення незалежності України.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ТИМЧАСОВУ КОМІСІЮ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ПО ПЕРЕВІРЦІ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ВЛАДИ, УПРАВЛІННЯ, ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗВ'ЯЗКУ З ДЕРЖАВНИМ ПЕРЕВОРОТОМ

Тимчасова комісія утворюється Президією Верховної Ради України для ознайомлення з діяльністю посадових осіб органів державної влади і управління (в тому числі КДБ і МВС), громадських об'єднань та організацій, пов'язаною з державним переворотом.

1) Комісія має право:

а) опитувати і одержувати пояснення посадових осіб, народних депутатів, громадян;

б) без перешкоди входити в будь-які службові приміщення при наявності даних, що в них знаходяться матеріали або інші докази антиконституційної діяльності органів або посадових осіб, вилучати документи по акту, що має підписуватись особою, у якої ці документи вилучено; в разі необхідності опечатувати архіви та інші службові приміщення і доручити органам МВС їх охорону, затребувати у слідчих органів копії документів, пов'язаних з антиконституційною діяльністю.

Вимоги комісії про надання службовими особами необхідних пояснень та документів є обов'язковими й підлягають безумовному виконанню.

Службові особи, які ухиляються від виконання законних вимог членів комісії або дають неправдиву інформацію, за поданням комісії усуваються з посад, які вони займають;

в) за уповноваженням голови комісії або його заступників її члени вправі бути присутніми під час проведення слідчих дій по справам про антиконституційну діяльність без права втручання в хід слідства;

г) залучати до роботи та консультацій фахівців, експертів, народних депутатів місцевих Рад, працівників правоохоронних органів та інших громадян, а також контролювати формування та роботу аналогічних комісій на місцях;

д) кожен член комісії може діяти тільки за уповноваженням голови комісії або його заступника.

2) Члени комісії не мають права розголошувати зміст матеріалів розслідування в засобах масової інформації та іншим способом до остаточних висновків Президії Верховної Ради України.

3) Рішення комісії є правомочним, якщо за нього проголосувало більше половини членів комісії. Рішення підписується головою комісії і стверджується печаткою Секретаріату Верховної Ради України.

4) Комісія подає Президії Верховної Ради України свої висновки щодо причетності ЦК Компартії України до державного перевороту і рекомендації з цього питання, а також пропозиції щодо усунення з посад тих службових осіб органів державної влади і управління, які сприяли державному перевороту.

5) На період роботи комісії Секретаріат Верховної Ради України забезпечує її приміщенням, охороною, транспортом, технікою, в тому числі копіювальною і множильною, допоміжним персоналом.

6) Членам комісії видаються спеціальні посвідчення за підписом Голови Верховної Ради України. Комісія має спеціальні бланки, які підлягають обліку.

7) На період роботи комісії її члени звільняються від виконання інших службових обов'язків.

ГОСТІ РЕДАКЦІЇ

Редакцію нашої газети відвідали Генеральний консул Федеративної Республіки Німеччина Хеннеке Граф фон Бассевітц та консул Кріста Мерк.

Відбулася бесіда, під час якої головний редактор «Голосу України» С. Правденко ознайомив гостей з Генерального консульства ФРН з діяльністю редакційного колективу, спрямованою на втілення в життя рішень Верховної Ради України, становлення справжньої суверенності нашої республіки, забезпечення прав і свобод людей будь-якої національності, що живуть в єдиній незалежній Україні.

З свого боку, Хеннеке Граф фон Бассевітц розповів про роботу очолюваного ним дипломатичного представництва, зокрема про прагнення Генерального консульства ФРН всіляко розвивати зв'язки з громадськістю України, зміцнювати контакти ділових кіл ФРН з нашими промисловцями, орендарями, кооператорами. Своїм важливим завданням Генеральне консульство ФРН вважає також ознайомлення народу України з життям Німеччини, розбудову наукових, культурних зв'язків між нашими країнами, допомогу жертвам чорнобильської катастрофи.

Генеральний консул ФРН поділився враженнями від сесій Верховної Ради України, на яких він був присутній, від подій, що відбуваються на українській землі, висловив думки щодо перспектив німецько-українських відносин у нових політичних умовах.

Бесіда мала дружній, відвертий характер.

Володимир САВЦОВ.

На знімку: німецькі дипломати — гості нашої редакції.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВАЖЛИВИЙ РУБІЖ У ФОРМУВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Як відомо, 1 грудня цього року вперше проводитимуться вибори Президента України. Підготовка до них вестиметься на правовій основі, відповідно до нових законів. Постановою Верховної Ради України повноваження Центральної виборчої комісії по виборах Президента республіки покладено на Центральну виборчу комісію по виборах народних депутатів України. Що вже зроблено виборчою комісією для забезпечення проведення виборів з урахуванням умов багатопартійності, додержання вимог широкої гласності та демократизму? З цього запитання кореспондент УКРІНФОРМ розпочав розмову з головою комісії В. Ф. БОЙКОМ.

— Дійсно, це перші вибори Президента республіки, важливий рубіж у формуванні української державності. Вони проводитимуться на широкій демократичній основі. А базою демократії повинно бути безумовне додержання закону. Це стосується всіх — від виборців до кандидата в Президенти.

Президент України обирається її громадянами на основі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні строком на п'ять років.

На першому засіданні Центральної виборчої комісії по виборах Президента України, яке відбулося 8 серпня, було вирішено ряд першочергових питань. Зокрема: утворено 27 виборчих округів, кожний відповідно в межах території Кримської АРСР, областей республіки, міст Києва і Севастополя; затверджено календарний план основних організаційних заходів по підготовці і проведенню виборів; вирішено інші практичні питання, пов'язані з підготовкою виборів Президента.

Повсюдно створено окружні виборчі комісії по виборах Президента республіки.

23 серпня у Центральній виборчій комісії розглянуто заяви політичних партій, громадських об'єднань та рухів про взяття їх на облік на право представлення кандидата в Президенти. Відповідні довідки видано представникам Демократичної партії України, Народного Руху України, Партії Зелених України, Української Духовної Республіки, Української Республіканської партії. Слід відмітити, що у зв'язку з тимчасовим припиненням діяльності Компартії України відповідно до Указу Президії Верховної Ради від 26 серпня 1991 року вона не зможе реалізувати своє право на висування претендента на пост Президента.

— Віталію Федоровичу, поясніть, будь ласка, хто може бути Президентом?

— Насамперед слід підкреслити, що відповідно до Закону України про Президента, а також статті 1 названого Закону, на цю посаду може бути обрано лише громадянина України, віком не молодше тридцяти п'яти років, який має виборчі права, проживає на території республіки не менше 10 років і володіє державною (українською) мовою.

— А хто має право обирати Президента?

— У виборах Президента України мають право брати участь громадяни республіки, які досягли 18 років. При визначенні громадянства до прийняття відповідного Закону республіки слід керуватися тим, що громадянами України вважаються громадяни, які постійно проживають на території республіки, в тому числі і ті, які тимчасово знаходяться за її межами (у відрядженні, на навчанні, лікуванні тощо).

Закон забороняє будь-які прямі або непрямі обмеження виборчих прав громадян України. Згідно з Законом у виборах Президента не можуть брати участі лише психічно хворі громадяни, визнані судом недієздатними, та особи, які тримаються в місцях позбавлення волі.

— Який порядок висування кандидатів у Президенти України?

— Висування кандидатів у Президенти України має свої особливості. Закон надає таке право політичним партіям, громадським об'єднанням і рухам в особі їх республіканських органів, трудовим колективам, колективам професійно-технічних, середніх спеціальних і вищих навчальних закладів, зборам виборців за місцем проживання і військовослужбовцям по військових частинах. Причому мова йде про політичні партії, громадські об'єднання і рухи, зареєстровані у встановленому порядку.

Необхідно підкреслити, що висунуті у встановленому Законом порядку громадяни є ще тільки претендентами на кандидата в Президенти. Вони набувають статусу кандидата в Президенти України лише за умови підтримки їх кандидатур (шляхом збору підписів у підписних листах встановленої форми) не менш як 100 тисячами громадян України, які мають виборче право, і після реєстрації Центральною виборчою комісією.

Після висування (самовисування) претендент на кандидата в Президенти подає до Центральної виборчої комісії протокол засідання республіканського органу політичної партії, громадського об'єднання, руху, зборів, які висунули претендента.

На підставі цих документів Центральна виборча комісія видає претенденту відповідне посвідчення для одержання підписних листів. Необхідну кількість підписних листів претендент на кандидата в Президенти на підставі зазначеного посвідчення може одержати в Центральній виборчій комісії або в окружних виборчих комісіях округів, де проводиться збирання підписів.

— Це для виборців зовсім нове. Як буде організована ця акція і чи є в цьому якісь тонкощі?

Громадянин України, який підтримує претендента, вписує у підписний лист своє прізвище, ім'я та по батькові, ставить свій підпис і дату. Особа, яка збирає підписи, зазначає у підписному листі серію та номер паспорта громадянина (або документ, що його заміняє, наприклад, військовий квиток у військовослужбовців), що пред'являється ним особисто, число, місяць і рік його народження та місцепроживання. Після заповнення підписного листа на ньому робиться запис про загальну кількість підписів.

При збиранні підписів слід керуватися тим, що мешканці різних населених пунктів не можуть бути записані в одному листі. Особа, яка збирає підписи, повинна попередити громадянина, що його підпис може бути поставлено лише на одному підписному листі і щодо одного претендента на кандидата в Президенти.

УКРАЇНА — РОСІЯ: ВІДНОСИНИ СТАБІЛІЗУВАЛИСЯ

З прес-конференції Голови Верховної Ради України Л. КРАВЧУКА та віцепрезидента РРФСР О. РУЦЬКОГО 29 серпня 1991 року

Депутатські форуми

Запитання: Леоніде Макаровичу, сьогодні вперше застосовано термін — «колишній Союз ССР». Чи означає це, що референдум щодо незалежності України тепер став непотрібним?

Л. Кравчук: Цим терміном ми відобразили реальний політичний факт. Але згідно з міжнародно-правовою практикою свою незалежність ми підтвердимо лише після волевиявлення народу. До речі, це записано і в наших українських законах.

Запитання: Олександре Володимировичу, чи усвідомлюєте ви, політик, який сповідує демократизм, що сьогодні, коли Союз стрімко розпадається на незалежні держави, такі заяви, як єльцинська, є дуже небезпечним джерелом суспільно-політичної дестабілізації, породжує до життя прошовіністичні настрої в інших республіках, зокрема на Україні, де обстановка, в принципі, стабільна? Чи, може, ця заява й мала таке суперзавдання?

О. Руцькой: Давайте будемо об'єктивними: Єльцин ніколи не заявляв про переділ державних кордонів. Це — по-перше. По-друге, в цій ситуації правомірне запитання й російської сторони: як, скажімо, вона сприймає те чи інше питання в плані переділу кордонів або переоформлення договорів чи характеру відносин? Офіційних заяв, повторюю, в цьому плані не було, і тому в цій ситуації з цього питання не треба робити драму. Ми в комюніке ясно й чітко висловили свої позиції.

Запитання: Яка найбільша доля алмазного фонду, золотого запасу, ядерної зброї на Україні і в Росії, і як вплине підписання комюніке на зовнішньо-політичну діяльність незалежної України?

О. Руцькой: Що стосується моєї особистої позиції щодо питання розділу стратегічних ресурсів, золотого запасу, алмазного запасу, ядерних озброєнь, то сьогоднішня непроста ситуація, як на мене, не дає підстав говорити на цю тему в присутності представника однієї республіки й керівника іншої. Я думаю, це питання розв'язуватиметься в повному обсязі в присутності всіх представників колишнього Союзу.

Л. Кравчук: Я хочу лише додати, щоб товариші, панове, присутні тут, розуміли, що ми в комюніке визначили тільки принципові питання нашого сьогоднішнього дня і те, як ми бачимо свої дії й свої рішення на перехідний період. Якихось деталей чи тонкощів ми не торкалися, маючи на увазі те, що ті тимчасові структури, які будуть створені зацікавленими державами, візьмуть на себе всі питання і механізми розв'язання економічних, політичних та інших проблем.

Запитання: Шановний Олександре Володимировичу, скажіть, будь ласка, чи змінився ваш погляд на політичні події, що відбуваються на Україні, після розмов тут, у Верховній Раді, і після відвідин Києва? І друге запитання до Леоніда Макаровича: одним з пунктів комюніке є військові питання. Як вони обговорювалися під час переговорів?

О. Руцькой: Що стосується переговорів у Верховній Раді, то можна сказати: досягнуто взаєморозуміння непростим способом, бо кожний чомусь вважає, що хтось хоче його ущемити в чомусь. Тому, підписавши це комюніке, ми з Леонідом Макаровичем виконали дуже важливу роль у цій ситуації: стабілізували відносини між нашими слов'янськими республіками, щоб не дати розпалюватися пристрастям.

Л. Кравчук: Щодо воєнно-стратегічних питань була дуже гостра дискусія, але грунтувалася вона на реаліях, які сьогодні існують. Ми домовилися, перш за все, створити систему колективної безпеки і не допустити односторонніх рішень щодо воєнно-стратегічних питань. Я хотів би підкреслити саме цей аспект. Щодо всіх інших питань, які не стосуються воєнно-стратегічних проблем, республіки мають право вирішувати їх самостійно.

Я, певно, не погрішу проти істини і сподіваюся, що російська делегація зрозуміє, що це не буде перебільшенням, коли скажу: якби 24 серпня в цьому залі не було прийнято Акта про проголошення Україною незалежності, то ми сьогодні не підписали б це комюніке. Тому ця подія викликала відповідну реакцію, і нам необхідно було відреагувати багато питань і, я тут згоден з Олександром Володимировичем, заспокоїти громадськість, виключити можливі інсинуації навколо цього, заспокоїти російськомовних громадян на Україні, і українців, які завжди, повторюю, завжди за будь-яких умов з пошаною ставляться до росіян. Але після заяви прес-секретаря президента Росії ситуація дещо ускладнилася і, може, сьогодні вперше за всю історію прозвучали на цій площі антиросійські вигуки. Вони не були масовими, але в масовій свідомості з'явилися настрої, які без сьогоднішнього комюніке могли б наростати. А це гранично несприйнятне політичне явище в стосунках між нашими республіками.

Запитання: Чи правда, що Леонід Макарович показував карту територій Київської Русі?

О. Руцькой: Ми вже маємо ратифікований договір. Усі інші варіанти мають бути прийняті більшістю на з'їзді або сесії. Я засміявся тому, що це нагадує ситуацію, коли ходили різні вигадки щодо нас під час путчу. Це, звичайно, вигадка.

Л. Кравчук: — Я хотів би підтвердити, що ніякої мови про якісь карти не було. А це питання має певну основу. Вона полягає в тому, що, коли почати розслідувати стосунки між Росією та Україною в історичному аспекті, то прийти до якоїсь згоди просто неможливо. І всякі розмови про кордони нині просто небезпечні, особливо в цей тривожний час.

Запитання: Шановний Олександре Володимировичу, чи можна гарантувати, що в майбутньому використовуватимуться в повному обсязі економічні взаємні зобов'язання?

О. Руцькой: У нас є взаємні претензії щодо поставок. В Україні називають пальне, ліс, в Росії — цукор, масло. Думаю, що найближчим часом ми звернемося до всіх, і це записано в комюніке, укласти економічні угоди. Все це треба врегулювати.

Запитання: Леоніде Макаровичу, «Україна — без Москви!» — так відреагували тисячі киян на заклик Анатолія Собчака бути разом. На що останній сказав, що це прояв національного романтизму, який скоро пройде. Чи поділяєте ви цю точку зору?

І друге запитання до віцепрезидента Росії: як ви вважаєте, чи вистачить росіянам пролитої крові для того, щоб усвідомити свій новий статус стосовно новостворених держав?

Л. Кравчук: Теза бути разом з Росією у нас має досить велику історію. А ця історія має різні сторінки. На мою думку, щоб бути разом, відносини слід будувати по-новому. І думаю, що це відображено в комюніке. Народи самі мають визначати своє майбутнє і свою незалежність.

О. Руцькой: Росіянам вже достатньо крові. І те, що з'являються лозунги типу «Росіяни, геть!» — до доброго призвести не може. Бо на території Росії можуть з'явитися подібні настрої щодо українців. А крові і насильства бути не повинно. Саме тому необхідно підписати договір про економічні взаємовідносини. Це сприятиме стабілізації обстановки і ситуації у двох республіках.

Василь ТУГЛУК,
Володимир СКАЧКО,
Віктор БРАНИЦЬКИЙ,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».

ОРГАНИ УКРАЇНИ — УКРАЇНІ

Постфактум

Керівники МВС (А. ВАСИЛИШИН, міністр), КДБ (М. ГОЛУШКО, голова) та Прокуратури республіки (М. ПОТЕБЕНЬКО, генеральний прокурор) через тиждень після придушення путчу висловили на спільній прес-конференції своє ставлення до того, що сталося, і поінформували громадськість про дії керованих ними відомств.

А. ВАСИЛИШИН повідомив, що органи внутрішніх справ України під час путчу не допустили кровопролиття і забезпечили охорону правопорядку. Наказ Б. Пуго про введення надзвичайного стану, який отримано о 18.40, 19 серпня, було відкладено до рішення Кабінету міністрів України, після чого однозначно керувалися законами України, рішенням керівництва республіки надзвичайний стан не вводити.

М. ПОТЕБЕНЬКО заявив, що з прокуратури СРСР були вказівки керуватися законами Союзу, забезпечувати виконання Конституції, але оскільки керівництвом республіки прийнято рішення керуватися законами України, прокуратура нині уже незалежної республіки виконувала саме це завдання. 21 серпня прокуратура СРСР повідомила про порушення кримінальної справи проти заколотників. Оскільки злочин скоєно не на території України, це цілком логічно, але прокуратура республіки виділила слідчу бригаду з 12 чоловік для допомоги розслідуванню злочину і виявлення організаційних структур путчистів на Україні. Поки ж подібних, сказав М. Потебенько, не виявлено. Якщо з'явиться інформація — прокуратура республіки порушить кримінальну справу.

М. Потебенько далі спростував інформацію про те, що прокуратура Миколаївської області підтримала заколотників і подякував за інформацію про підтримку ДКНС прокурором Радянського району Києва.

М. ГОЛУШКО заявив, що дізнався про початок путчу з раннього дзвінка (початок п'ятої 19 серпня) Голови Верховної Ради Леоніда Кравчука і визнав, що для нього, члена колегії КДБ СРСР, дії Крючкова були повною несподіванкою. Він назвав свого колишнього шефа злочинцем і повідомив, що ні напередодні, ні під час путчу останній не узгоджував з ним своїх дій. М. Голушко заявив також, що кероване ним відомство одностайно засудило дії путчистів.

Що стосується резиденції Президента СРСР в Криму, то М. Голушко сказав: там, на території суверенної республіки, діяли і діють спецпідрозділи, які не підвладні його відомству, і те, що він не міг втрутитись в процеси, які відбувалися, дуже його пригнічувало. Він висловив також думку про необхідність перебудови структур КДБ, констатував факт подвійного підпорядкування КДБ республіки Верховній Раді України та КДБ СРСР і необхідність якнайшвидше доопрацювати закон про КДБ.

Ваш кореспондент намагався перевести розмову в дещо іншу площину:

Питання не лояльності, а професіоналізму: ви дізналися про введення надзвичайного стану від Голови Верховної Ради, хоча навіть не фахівці відчували наближення похмурих подій. Моя співробітниця бачила 17 серпня колону танків, що наближалася до Києва, я на власні очі бачив (того ж дня, в той самий час), як підганяли до міста залізницею ті самі «телячі» вагони, які описав Солженіцин і які ні з чим не переплутаєш...

— Переворот був не на території республіки. Пересування танків поблизу Києва було, і взагалі було пересування військ, які контролювались...

— То чому ви, шеф комітету державної безпеки, дізналися про путч останнім?

— Я сказав, що справді вважаю неправомірним те, що Крючков ввійшов до складу путчистів і свої дії не погоджував навіть з членами колегії...

Виявляється, що про путч голова українського КДБ повинен був дізнатись від Крючкова? А як же аналітичний апарат КДБ України? Чи він працює лише в одному напрямку — зібрати інформацію і відправити на аналіз до Москви? На жаль, факти переконливо свідчать саме про це. Якщо навіть з'являлася інформація про якісь суспільно-політичні пертурбації (а вона в даному випадку була), керівництво КДБ України навіть думки не мало поставити до відома уряд та парламент республіки. Справа не у ворожих намірах відомства — воно просто побудоване централізовано і потребам суверенної держави уже не відповідає. Те саме стосується структур прокуратури та МВС. Законодавцям варто про це подумати.

Костянтин ПАРИШКУРА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Реалії

ПІДПІЛЬНИЙ ОБКОМ ДІЄ?

У понеділок комісія міської Ради по реалізації рішень Президії Верховної Ради України з відповідними посвідченнями міськвиконкому не була пропущена в обком КПУ.

— Секретарі обкому КПУ заявили нам про те, що ми приватні особи і не маємо таких прав,— сказав депутат К. Титаренко.— Лише увечері після 23 години адмінбудинки були опечатані. У вівторок — кабінети.

Як повідомив голова комісії міської Ради по реалізації Указу Президії Верховної Ради України «Про тимчасове припинення діяльності Компартії України» С. Касперович, секретар обкому КПУ В. Сєрков і перший секретар міськкому КПУ І. Леонов не залишили свої кабінети і не дали можливості їх опечатати. Перший заявив про неконституційність дій Президії, другий — про недоторканність його особи як депутата обласної Ради.

Комісія склала з цього приводу відповідні протоколи і направила їх в обласну прокуратуру.

Цікаво, що у місті вже з'явилися претенденти на адмінбудинки. У Чернігівському педінституті багато викладачів, студентів підписались під зверненням про передачу приміщень обкому КПУ та будинку політосвіти вищому учбовому закладу.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Чернігів.

Фото на згадку

МОВ У ВОДУ ДИВИЛИСЬ...

Менш як за два місяці до серпневого путчу «радянського керівництва» німецький журнал «Шпігель» опублікував інтерв'ю з Геннадієм Янаєвим, яке «друг і соратник» Михайла Горбачова, перебуваючи в Бонні, дав кореспондентам тижневика. Гадаємо, наших читачів зацікавлять кілька характерних запитань і відповідей з цієї розмови.

ШПІГЕЛЬ. Геннадіє Івановичу, якщо Михайло Горбачов з якої-небудь причини не може виконувати свої обов'язки то ви...

ЯНАЄВ. Стривайте, ми все-таки сподіваємося, що це вельми гіпотетичне питання.

Шпігель. Занедужати може кожен. Чи станете ви тоді найвладнішою людиною в Радянському Союзі?

ЯНАЄВ. Найвладніша людина — це мені не пасує. Згідно конституції, на час відсутності президента, або коли він неспроможний справлятися з обов'язками, його заступаю я.

ШПІГЕЛЬ. В руках Горбачова зосереджено чимало повноважень, які в такому разі переходять до вас.

ЯНАЄВ. Щодо влади, то мені, бідолашному, не позаздриш, оскільки тоді доводиться надто багато працювати.

(«Шпігель», № 26, 24 червня 1991 року).

P. S. Журнал доповнює інтерв'ю біографічною довідкою про Г. Янаєва, що закінчується його словами: «Я комуніст до найглибших глибин моєї душі».

Публікацію для «Голосу України» підготував **Євген УКРАЇНЕЦЬ.**

Майно партії — майно на

ХТО ВСТИГ ПЕРЕФАРБУВАТ

Президія Асоціації демократичної преси України (АДПУ) виступила із заявою, в якій підтримується Указ Президії Верховної Ради України про тимчасове припинення діяльності Компартії України.

В ній зазначається, що демократичні сили України одержали унікальну можливість зліквідувати монополію КПУ на засоби масової інформації, проти якої АДПУ виступала з моменту свого заснування. Нині ж АДПУ стривожена процесом перефарбування у «незалежні» і термінової перереєстрації комуністичних видань, які ще вчора виступали на підтримку ДКНС.

Президія АДПУ звернула увагу демократичних сил України на політичну небезпеку цього процесу і закликала державні органи припинити перереєстрацію вчорашніх комвидань до з'ясування по-

зиції їхньог
дні путчу.
нення випус
повинні пот
ти, які не з
підтримкою
лотників. В
дію, що ре
АДПУ знай
працевлашту
но орієнтова
які в умова
пресу вимуш
вати в комв

Президія
що Спілка ж
їни вичер
тура т
пропону
тет по скли
ного з'їзду
раїни для в
шої долі т

Заяви з
ти такий з'
позиції про
силати до
«Комсомоль
АДПУ).

Спростування з комента

ПРОШУ ОПУБЛІКУВА

В газеті «Голос України» від 27 серпня 1991 року в статті «Хто і як» власного кореспондента газети Миколи Косого стверджується, що 19 серпня ц. р. в Харківському облвиконкомі була проведена нарада, учасники якої нібито підтримали так званий державний комітет по надзвичайному стану та його рішення.

Категорично спростовую це.

Повідомляю, що нарада відбулась в цей день після офіційних повідомлень про його створення через декілька годин. На цій нараді навіть не ставилося питання оцінки законності комітету і його дій, оскільки кожному був зрозумілий його антиконституційний характер.

В дійсності на нараді обговорювались лише першочергові заходи, які випливали із ситуації, відомої на той час. Всі учасники наради були єдиними в тому, що необхідно зберегти нормальне функціонування конституційних органів влади в місті і області, не дати підстав і не допустити їх усунення і введення надзвичайного стану.

Особлива увага зверталася на те, що в своїй діяльності всі повинні суворо дотримуватись чинного законодавства республіки.

На нарад
понован
ний зв
дою Украї
ністрів і
відомствам
погоджених
шень.

Мої особ
і місцевих
ганів грома
військових
тверджують

В Харків
заколоту н
ніяких відх
ного
людей.

Прошу
спростуван

О. М
голова
ласної
депутаті

Від ред
прохання
Заодно зве
чів і шано
ківської о
родних деп
названому
України» к
пондент пи
бісті висн
цитує заяв
кого міськ
нарьова на

ТИМЧАСОВЕ — НА ВІЧНЕ ЗБЕРІГАННЯ

Таке життя

Як уже повідомлялося, Президія Верховної Ради України 27 серпня вирішила передати документи архівів компартії України в підпорядкування Головного архівного управління при Кабінеті міністрів України та його установ на місцях разом з приміщеннями, технологічним обладнанням та штатом працівників.

Начальник відділу організаційно-планової та науково-методичної роботи Головного архівного управління при Кабінеті міністрів України К. Новохацький сказав:

— Створено робочі групи по організації прийому документів. Це величезний обсяг роботи, і процес її досить тривалий. Йдеться не тільки про архівні матеріали ЦК компартії, а й усіх її структур — від міських до первинних парторганізацій, а також комсомолу, партій, що діяли свого часу на території України, численних установ, підпорядкованих безпосередньо комуністичній партії. Тож процес приймання, класифікації, обробки сотень тисяч одиниць документації — робота не на один день, вона потребує часу. Зважте на те, що архів, який ми приймаємо, упорядкований по 1984 рік. Усе ж, що стосується поточного діловодства відділів, секторів тощо, потребує доведення до технологічного рівня зберігання, і ми будемо цим займатися.

— **Очевидно, серед паперів, які потраплять до ваших рук, буде й чимало таких, що мають інтригуючий гриф «секретно»?**

— Мабуть, будуть, та точно ще не знаємо. Втім, там пафос секретності діяв і спрацьовував краще, ніж у будь-яких інших установах. Найпростіші папірці йшли з цим грифом. Але слід зважити й на те, що партія діяла як паралельна структура, керуючи в тому числі й оборонними об'єктами тощо. За будь-яких умов тут можуть бути державні таємниці, і ми повинні їх також оберігати. Але було й багато дурниць щодо втаємничості.

— **Як усе ж встановити цінність того чи іншого паперу? Мабуть, доведеться радитися з «колишніми»...**

— І у
визначаєть
яку здійсн
А щодо по
Вони брат
шій роботі
будуть пот

Так, спр
постійного
разі перем
Архів пар
потрапляє
історії він
мить житт
ності,— я
ще потреб
ня. Робот
одне покол

Київ.

—УКРАЇНІ

...Б (М. ГОЛУШ-
...ЕБЕНЬКО, гене-
...ення путчу ви-
...ення до того,
...дії керованих

...сь в процеси,
...я, дуже його
...Він висловив
...ю необхідність
...руктур КДБ,
...акт подвійного
...я КДБ респуб-
... Раді України
... і необхідність
... доопрацювати

...ндент намагав-
...розмову в де-
...ну:
...е лояльнос-
...оналізму: ви
... введення над-
...ну від Голови
...и, хоча навіть
...чували набли-
...их подій. Моя
... бачила 17
... танків, що на-
... Києва, я на
...в (того ж дня,
...час), як підга-
... залізницею ті
... вагони, які
...ицин і які ні
...плутаєш...

...от був не на
...публіки. Пере-
...в поблизу Киє-

на було, І взагалі було пересування військ, які контролювались...

— То чому ви, шеф комітету державної безпеки, дізналися про путч останнім?

— Я сказав, що справді вважаю неправомірним те, що Крючков ввійшов до складу путчистів і свої дії не погоджував навіть з членами колегії...

Виявляється, що про путч голова українського КДБ повинен був дізнатись від Крючкова? А як же аналітичний апарат КДБ України? Чи він працює лише в одному напрямку — зібрати інформацію і відправити на аналіз до Москви? На жаль, факти переконливо свідчать саме про це. Якщо навіть з'являлася інформація про якісь суспільно-політичні пертурбації (а вона в даному випадку була), керівництво КДБ України навіть думки не мало поставити до відома уряд та парламент республіки. Справа не у ворожих намірах відомства — воно просто побудоване централізовано і потребам суверенної держави уже не відповідає. Те саме стосується структур прокуратури та МВС. Законодавцям варто про це подумати.

Костянтин ПАРИШКУРА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

—Майно партії — майно народу—

ХТО ВСТИГНЕ ПЕРЕФАРБУВАТИСЯ?

Президія Асоціації демократичної преси України (АДПУ) виступила із заявою, в якій підтримується Указ Президії Верховної Ради України про тимчасове припинення діяльності Компартії України.

В ній зазначається, що демократичні сили України одержали унікальну можливість зліквідувати монополію КПУ на засоби масової інформації, проти якої АДПУ виступала з моменту свого заснування. Нині ж АДПУ стривожена процесом перефарбування у «незалежні» і термінової перереєстрації комуністичних видань, які ще вчора виступали на підтримку ДКНС.

Президія АДПУ звернула увагу демократичних сил України на політичну небезпеку цього процесу і закликала державні органи припинити перереєстрацію вчорашніх комвидань до з'ясування позиції їхнього керівництва в дні путчу. Але від припинення випуску цих видань не повинні потерпіти журналісти, які не заплямували себе підтримкою державних заколотників. Висловлено надію, що редакції — члени АДПУ знайдуть можливість працевлаштувати демократично орієнтованих журналістів, які в умовах монополії на пресу вимушені були працювати в комвиданнях.

Президія АДПУ вважає, що Спілка журналістів України вичерпала себе ... структура т... струмент ...У, і пропону... створити ...ргкомітет по скликанню надзвичайного з'їзду журналістів України для вирішення подальшої долі творчої спілки.

Заяви з вимогою скликати такий з'їзд та інші пропозиції пропонується надсилати до редакції газети «Комсомольское знамя» (для АДПУ).

—Спростування з ко...ентарем—

ПРОШУ ОПУБЛІКУВАТИ

В газеті «Голос України» від 27 серпня 1991 року в статті «Хто і як» власного кореспондента газети Миколи Косого стверджується, що 19 серпня ц. р. в Харківському облвиконкомі була проведена нарада, учасники якої нібито підтримали так званий державний комітет по надзвичайному стану та його рішення.

Категорично спростовую це.

Повідомляю, що нарада відбулась в цей день після офіційних повідомлень про його створення через декілька годин. На цій нараді навіть не ставилося питання оцінки законності комітету і його дій, оскільки кожному був зрозумілий його антиконституційний характер.

В дійсності на нараді обговорювались лише першочергові заходи, які випливали із ситуації, відомої на той час. Всі учасники наради були єдиними в тому, що необхідно зберегти нормальне функціонування конституційних органів влади в місті і області, не дати підстав і не допустити їх усунення і введення надзвичайного стану.

Особлива увага зверталася на те, що в своїй діяльності всі повинні суворо дотримуватись чинного законодавства республіки.

На нараді було мені запропонован... ...ідтримува... постійний зв'... з Вер...ою Радою України, з Кабінетом міністрів і республіканськими відомствами для прийняття погоджених і виважених рішень.

Мої особисті дії, обласних і місцевих органів влади, органів громадського порядку і військових підрозділів підтверджують це.

В Харківській області в дні заколоту не було допущено ніяких відхилень від звичайного ...у житт... праці людей.

Прошу опублікувати моє спростування.

О. МАСЕЛЬСЬКИЙ,
голова Харківської обласної Ради народних депутатів.

Від редакції. Виконуємо прохання О. Масельського. Заодно звертаємо увагу читачів і шановного голови Харківської обласної Ради народних депутатів на те, що у названому номері «Голосу України» наш власний кореспондент пише не про свої особисті висновки, а детально цитує заяву голови Харківського міськвиконкому Є. Кушнарьова на прес-конференції.

У НАРОДІВ ВОЛЬНИХ КОЛІ

ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР КРАВЧУКУ Л. М.
м. Київ

Довідавшись, що Верховна Рада Української РСР на надзвичайній сесії 24 серпня прийняла Акт про оголошення України самостійною державою, Крайовий Виконавчий Комітет Товариства об'єднаних українських канадців на екстренному засіданні 25 серпня з великою радістю і задоволенням сприйняв це повідомлення.

Ми однозгідно вітаємо Ваше рішення і сподіваємося, що в результаті всенародного референдуму 1 грудня ц. р. Акт стане реальністю, і Україна займе своє належне місце, як того бажав великий син українського народу Іван Франко, «у народів вольних колі».

Члени і прихильники Товариства об'єднаних українських канадців ніколи не поривали родимих зв'язків з своєю рідною, чи рідною землею своїх батьків, дідів і прадідів, боліли болями українського народу, раділи його успіхами. Схвалений Вами Акт про незалежність України викликав у нас природну і законну радість.

Здійснення Акту про самостійність України матиме не тільки велике значення для українських канадців, але для Канади, для її багатонаціонального народу, для обопільної вигоди Канади й України, для їх економічних, культурних і дипломатичних зв'язків.

Ми віримо, що наш ентузіазм, нашу радість поділяють національно свідомі українські канадці, які розміщені на просторах Канади — від Атлантичного до Тихого океану.

Хай здійсниться воля народу України!

Крайовий Виконавчий Комітет Товариства об'єднаних українських канадців.

Голова (Петро Кравчук)
Крайовий секретар (Василь Гарасим)

Неділя, 25 серпня 1991 р.

—Ситуація—

ЗАПОРІЗЬКІ ЗАБАВКИ

Близько 11 годин ранку 29 серпня до корпункту «Голосу України» звернувся інженер О. Гайдар: «Що сталося на Запорізькій атомній? До нас телефонують люди з Енергодару зі скаргами на головний біль, повідомляють, що вулиці миють водою, незважаючи на дощ».

Помічник голови виконкому В. Нікішин запевнив, що ніякої інформації про небезпеку не надходило, і взагалі будь-яке відхилення в роботі АЕС одразу фіксується в Запоріжжі.

Голова міськради Енергодару С. Попов теж сказав, що в місті все гаразд, до них мешканці міста із скаргами на головний біль не звертаються. А миють вулиці під час дощу тому, що воді виконують розпорядження, не беручи до уваги погоду.

Що це — чергова хвиля паніки? Тоді чому вона знову застає нас зненацька? Запоріжці, певно, не оговтались ще від «жарту» начальника ЦО одного з крупних заводів, який ні сіло ні впало оголосив тривогу, буцімто на Запорізькій АЕС сталася аварія і необхідно терміново евакуюватися. Було розслідування, роз'яснення. Але чому ж знову з'являються чутки?

Олександр МИХАЙЛЮТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Запоріжжя.

—Схаменіться—

МЕНЕДЖЕРИ З ХОЛОДНОЮ ЗБРОЄЮ

У Слов'янську сталася масова бійка між місцевою молоддю і чеченцями, які навчаються у Всесоюзному інституті управління при Слов'янському малому підприємстві підготовки менеджерів.

За попередніми даними, спровокували інцидент майбутні менеджери. П'ятеро учасників бійки отримали важкі ножові поранення і знаходяться у лікарні.

Наступного дня біля будинку міськради, місцевого УВС виник стихійний мітинг слов'янців. Вікна готелю, де мешкали призвідники до кривавої бійки, вибито. Прокуратурою ведеться слідство.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

● Етикет

ДІМ...

І от ви в...
шечкою кави...
цікаву, доте...
чуваєтеся ...
добре і всі з...
толерантна ...
пам'ятатиме, ...
гостях. І що ...
післяобідню ...
чаю. Тож н...
Уявіть, що н...
кають інших...
ке: господар...
провести сві...
сімейному к...
Запрошен...
ляються, зві...
Кожному, бе...
міло, що до...

● З історії...

ТАЛ...

Талісман п...
певні власти...
ру, допомага...
формує мікр...
вий для вия...
востей. Втім, ...
ний розвинут...
ву якість, ор...
ву даній люд...
в її характер...
ку: чудес ві...

АМ...

Амулет об...
ника від неб...
сторони. Ві...
внутрішні по...
жуть нашко...
підвищує іму...
бактеріально...
помагає орг...
ся з непола...
темі. Вважає...
сприяє конц...
мості на вия...
нак небезпе...
для активно...
магає також...
них імпульс...
що спонукак...
ти загрози, ...
ця тощо.
Як вибира...
лісманів і ам...
наступної су...
то ціла наук...

● З джер...

ВВІЧЛИ...
ПРЕПОДО...

...

Знамениt...
тон був ду...
завжди зні...
ли вимовл...
Одного раз...
що, коли ві...
подивується...

— ЗГАДКУ

ДИВИЛИСЬ...

пасує. Згідно конституції, на час відсутності президента, або коли він неспроможний справлятися з обов'язками, його заступаю я.

ШПІГЕЛЬ. В руках Горбачова зосереджено чимало повноважень, які в такому разі переходять до вас.

ЯНАЄВ. Щодо влади, то мені, бідолашному, не позаздриш, оскільки тоді доводиться надто багато працювати.

(«Шпігель», № 26, 24 червня 1991 року).

Р. S. Журнал доповнює інтерв'ю біографічною довідкою про Г. Янаєва, що закінчується його словами: «Я комуніст до найглибших глибин моєї душі».

Публікацію для «Голосу України» підготував **Євген УКРАЇНЕЦЬ.**

НА ВІЧНЕ ЗБЕРІГАННЯ

—Таке життя—

...відомлялося, Президія Верховної Ради України 27 ...ила передати документи архівів компартії Украї... ...дкування Головного архівного управління при Ка... ...в України та його установ на місцях разом з при... ...технологічним обладнанням та штатом працівників.

...стичній партії. ...приймання, кла... ...робки сотень ти... ...документації — ...а один день, во... ...часу. Зважте на ..., який ми прий... ...дкований по 1984 ...що стосується по... ...водства відділів, секторів тощо, потребує доведення до технологічного рівня зберігання, і ми будемо цим займатися.

— Очевидно, серед паперів, які потраплять до ваших рук, буде й чимало таких, що мають інтригуючий гриф «секретно»?

— Мабуть, будуть, та точно ще не знаємо. Втім, там пафос секретності діяв і спрацьовував краще, ніж у будь-яких інших установах. Найпростіші папірці йшли з цим грифом. Але слід зважити й на те, що партія діяла як паралельна структура, керуючи в тому числі й оборонними об'єктами тощо. За будь-яких умов тут можуть бути державні таємниці, і ми повинні їх також оберігати. Але було й багато дурниць щодо втаємничості.

— Як усе ж встановити цінність того чи іншого паперу? Мабуть, доведеться радитися з «колишніми»...

— І у нас, і у них усе це визначається експертизою, яку здійснюють спеціалісти. А щодо порад «колишніх...» Вони братимуть участь у нашій роботі в тій мірі, в якій будуть потрібні нам.

Так, справді, нічого нема постійного, крім перемін. Наразі переміни обнадійливі. Архів партії, сподіваємося, потрапляє у надійні руки, історії він буде потрібен. Та мить життя — з погляду вічності,— яку ми пережили, ще потребує свого осмислення. Роботи вистачить не на одне покоління.

Людмила БАРАНЕВИЧ.
Київ.

—Спорт—

ЛЮДИ, ПРО ДІТЕЙ ПОДУМАЙТЕ!

Шановна редакціє!

Звертаються до тебе працівники дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), які відносяться до Держкомітету з народної освіти.

У пресі і по радіо багато говорилося про збереження генофонду в нашій республіці. Відомо і те, що половина дітей шкільного віку мають значні відхилення в фізичному розвитку. І тільки певний процент юних громадян можна вважати фізично здоровими. Вони займаються в ДЮСШ. До речі, сотні дітей гартують здоров'я і підвищують спортивну майстерність саме в цих закладах.

Відомо й те, що до 1 червня цього року було підвищено зарплату працівникам вузів, технікумів, загальноосвітніх шкіл. Отже, всім, за винятком педагогів з ДЮСШ. Сьогодні ж випускник вузу, який прийде працювати до ДЮСШ, отримуватиме зарплату 150 карбованців. За такі гроші працювати, погодьтеся, просто жахливо.

Нині в більшості спортивних шкіл, можна сказати, допрацьовують тренери-викладачі зі стажем роботи 15—20 років.

Нарешті, такий факт: останнім часом близько 40 ДЮСШ України взагалі перестали існувати.

Сподіваємося, що редакція зреагує на цього листа і на те важке становище, що виникло. Напередодні нового навчального року на Україні звертаємо увагу громадськості на нього, не втрачаємо надію на кращі часи.

З повагою тренери-викладачі з Кам'янець-Подільського:

В. Столярик, Н. Ковальчук, К. Мітельман, В. Попіль, М. Хархорін, О. Фогельман, М. Топольницька, Г. Винник, О. Пуга, І. Гнатюк, А. Підлісник, Г. Мітельман, Д. Топольницький, В. Ільницький.

За цими підписами врахуйте ще 80 — працівників ДЮСШ Хмельницької області і близько трьох тисяч з усієї України.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницький.

ВДО...

Хокеїсти ...
повернулися ...
ни, де в мі...
ли в міжнаро...
бок Карпат...
ська коман...
привезла. К...
ступилися ...
це) 3:4 і ...
ЧСФР — 2:...
вацькі юні...
цями розігр...
А «Сокіл»...
місця мінім...
грав свого ...
— «Слована...
Слід сказ...
виступав бе...
Кузьминськ...
Савченка т...
ж терміни, ...
збірної СРС...
20 років) п...
вели підгот...
світу.
Ця коман...
участь у т...
чотирьох, я...
ня в київс...
кіл». Окрім...
учасників ...
та Фінлянді...

ГОЛОС України

рду

...ЧЕ

...ися?

...ерівництва в ... від припи... цих видань не ... йти журналіс... имували себе ... ржавних зако... овлено на... ції — члени ... ь можливість ... і демократич... журналістів, ... онополії на ... були праців... нях.

...ДПУ вважає, ... налістів Укра... себе ... струк... мент ...У, і ... рити оргкомі... ію надзвичай... рналістів Ук... ення подаль... ої спілки. ... огою склика... та інші про... ується над... кції газети ... знамя» (для

...м

...ТИ

...до мені запро... умува... постій... Вер... ою Ра... Кабінетом мі... убліканськими ... я прийняття ... виважених рі...

... дій, обласних ... нів влади, ор... кого порядку і ... озділів під...

...й області в дні ... уло допущено ... ь від звичай... китт... траці

... лікувати моє

...ЕЛЬСЬКИЙ, ...ківської об... народних

...І. Виконуємо ... Масельського. ... мо увагу чита... голови Хар... ної Ради на... на те, що у ... ері «Голосу ... власний корес... про свої осо... а детально ... лови Харків... ному Є. Куш... конференції.

... у них усе це ... експертизою, ... спеціалісти. ... «колишніх...» ... участь у на... мірі, в якій ... нам.

... нічого нема ... перемін. На... обнадійливі. ... сподіваємося, ... надійні руки, ... потрібен. Та ... з погляду вік... пережили, ... вого осмислен... ... стачить не на

... Людмила ...РАНЕВИЧ.

У НАРОДІВ ВОЛЬНИХ КОЛІ

ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР КРАВЧУКУ Л. М.
м. Київ

Довідавшись, що Верховна Рада Української РСР на надзвичайній сесії 24 серпня прийняла Акт про оголошення України самостійною державою, Крайовий Виконавчий Комітет Товариства об'єднаних українських канадців на екстренному засіданні 25 серпня з великою радістю і задоволенням сприйняв це повідомлення.

Ми однозгідно вітаємо Ваше рішення і сподіваємося, що в результаті всенародного референдуму 1 грудня ц. р. Акт стане реальністю, і Україна займе своє належне місце, як того бажав великий син українського народу Іван Франко, «у народів вольних колі».

Члени і прихильники Товариства об'єднаних українських канадців ніколи не поривали родимих зв'язків з своєю рідною, чи рідною землею своїх батьків, дідів і прадідів, боліли болями українського народу, раділи його успіхами. Схвалений Вами Акт про незалежність України викликав у нас природну і законну радість.

Здійснення Акту про самостійність України матиме не тільки велике значення для українських канадців, але для Канади, для її багатонаціонального народу, для обопільної вигоди Канади й України, для їх економічних, культурних і дипломатичних зв'язків.

Ми віримо, що наш ентузіазм, нашу радість поділяють національно свідомі українські канадці, які розміщені на просторах Канади — від Атлантичного до Тихого океану.

Хай здійсниться воля народу України!

Крайовий Виконавчий Комітет Товариства об'єднаних українських канадців.

Голова (Петро Кравчук)
Крайовий секретар (Василь Гарасим)

Неділя, 25 серпня 1991 р.

Ситуація

ЗАПОРІЗЬКІ ЗАБАВКИ

Близько 11 годин ранку 29 серпня до корпункту «Голосу України» звернувся інженер О. Гайдар: «Що сталося на Запорізькій атомній? До нас телефонують люди з Енергодару зі скаргами на головний біль, повідомляють, що вулиці миють водою, незважаючи на дощ».

Помічник голови виконкому В. Нікішин запевнив, що ніякої інформації про небезпеку не надходило, і взагалі будь-яке відхилення в роботі АЕС одразу фіксується в Запоріжжі.

Голова міськради Енергодару С. Попов теж сказав, що в місті все гаразд, до них мешканці міста із скаргами на головний біль не звертаються. А миють вулиці під час дощу тому, що водії виконують розпорядження, не беручи до уваги погоду.

Що це — чергова хвиля паніки? Тоді чому вона знову застає нас зненацька? Запоріжці, певно, не оговтались ще від «жарту» начальника ЦО одного з крупних заводів, який ні сіло ні впало оголосив тривогу, буцімто на Запорізькій АЕС сталася аварія і необхідно терміново евакуюватися. Було розслідування, роз'яснення. Але чому ж знову з'являються чутки?

Олександр МИХАЙЛЮТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Запоріжжя.

Схаменіться

МЕНЕДЖЕРИ З ХОЛОДНОЮ ЗБРОЄЮ

У Слов'янську сталася масова бійка між місцевою молоддю і чеченцями, які навчаються у Всесоюзному інституті управління при Слов'янському малому підприємстві підготовки менеджерів.

За попередніми даними, спровокували інцидент майбутні менеджери. П'ятеро учасників бійки отримали важкі ножові поранення і знаходяться у лікарні.

Наступного дня біля будинку міськради, місцевого УВС виник стихійний мітинг слов'янців. Вікна готелю, де мешкали призвідники до кривавої бійки, вибито. Прокуратурою ведеться слідство.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

Уїк-енд, тобто вихідні

● **Етикет**

ДІМ БЕЗ ГОСТЕЙ — ДІМ БЕЗ ДРУЗІВ

І от ви вже сидите за чашечкою кави чи чаю, ведете цікаву, дотепну розмову, почуваєтеся розкуто — вам добре і всі задоволені. Але толерантна людина завжди пам'ятатиме, що вона таки в гостях. І що її запросили на післяобідню чашку кави чи чаю. Тож не засиджуйтеся. Уявіть, що на вечерю тут чекають інших гостей. Або таке: господарі мають намір провести свій час у тісному сімейному колі.

Запрошені на вечерю з'являються, звісно, не за північ. Кожному, безумовно, зрозуміло, що додому збираються зовсім не після їжі. Хоча б тому, що господиня, яка весь час поралася, щоб вам було добре, нарешті присіла до столу. А якщо справді треба вирушити зразу ж, то поясніть коротко і ввічливо причину, гречно попрощайтеся з кожним.

У компанії найбільше остерігайтеся бути нав'язливим, особливо щодо господарів. Вихована людина завжди безпомилково вловить момент, коли треба піти.

Якщо вас запросили провести пару днів на дачі, непогано прихопити з собою щось з наїдків, взяти на себе частину спільних витрат.

Не змушуйте господарів залишати вас на ніч. За гостинний прийом щиро подякуйте, підтвердивши вдячність запрошенням у відповідь.

Отже, основне правило поведінки в гостях можна сформулювати так: поважайте людей, гостинністю яких ви насолоджувалися. Обов'язково зважуйте на чужі можливості, час. Не зловживайте прихильністю собі подібних. Разом з господарями дому зробіть усе від вас залежне, щоб ваш візит залишив найкраще враження, викликав бажання зустрітися знову.

● **З історії речей**

ТАЛІСМАН

Талісман посилює і підтримує певні властивості, риси характеру, допомагає їх розвивати, формує мікроклімат, сприятливий для виявлення цих властивостей. Втім, талісман не здатний розвинути якусь зовсім нову якість, органічно не властиву даній людині, не закладену в її характері хоча б у зародку: чудес від каменів не буває.

АМУЛЕТ

Амулет оберігає його власника від небажаних впливів зі сторони. Він також стримує внутрішні поривання, що можуть нашкодити господарю, підвищує імунітет до вірусно-бактеріального зараження, допомагає організмові справитися з неполадками в його системі. Вважається, що амулет сприяє концентрації підсвідомості на виявлення перших ознак небезпеки, ще не помітних для активної свідомості, допомагає також подачі інстинктивних імпульсів з підсвідомості, що спонукають людину уникнути загрози, небезпечного місця тощо.

Як вибирати камені для талісманів і амулетів, розповімо наступної суботи. Виявляється, то ціла наука.

● **Лікувальні рослини**

КАЛИНА

Плоди калини містять до 3 відсотків органічних кислот і дубильних речовин, до 32 відсотків інвертного цукру. Вони багаті на вітаміни, мають чимало інших корисних речовин.

З давніх часів калину використовують у їжі: з неї варять варення, киселі, компоти, готують соки, начинки для пирогів, тощо.

Ягоди мають тонізуючу дію, поліпшують роботу серця. Чай з ягід і настій з них рекомендують при простудних захворюваннях. Квіти калини використовують як жарознижувальний засіб. На 1 склянку кип'ятку беруть 1 чайну ложку квітів калини і настоюють 10 хвилин. П'ють по 2—3 склянки на день. Настоєм плодів, квітів та листя калини полощуть горло при ангінах і промивають рани, соком ягід виводять прищі на обличчі.

Кору калини застосовують частіше у вигляді екстрактів, рідше — як відвар. Він корисний при кровотечах. Настій кори використовують при катаральному гінгівіті, стоматиті, пародонтозі. Одну столову ложку кори заварюють 1 склянкою кип'ятку, настоюють 30 хвилин і проціджують. Водний відвар з плодів та квітів у народній медицині рекомендують при кашлі, простуді, захворюваннях шлунку. Особливо ягоди корисні, якщо їх зварити з медом.

● **Малий лексичний словник**

БРАТ

Брат, братья — брат, брати, братове. **Брат двоюродный** — брат у первих. **Брат троюродный** — брат у других. **Брат крестный** — хрещений брат. **Брат крестовый, названый** — побратим, названий брат. **Брат молочный** — молошний брат. **Братья сведеные, сводные** — зведені, зведенюки, зведенята. **Братаниха** — братова. **Братанична** — небога, племінниця, братаниця. **Братанич** — небіж, племінник, братанич. **Братан** — 1. Брат старший; 2. Небіж, племінник (по братові); 3. Брат у первих. **Братанье** — братання, побратимство. **Брататься** — брататися, хрестами мінятися. **Братец** — братик, братко, братусь, братичок. **Братолюбие** — братерство. **Братоубийца** — братовбивця. **Братство** — братство (член братства) — братчик, братерство.

● **З джерел мудрості.**

ВВІЧЛИВІСТЬ НІЧОГО НЕ КОШТУЄ І ВСЕ ЗДОБУВАЄ.
ПРЕПОДОБНИЙ АМВРОСІЙ ОПТИНСЬКИЙ.

НЬЮТОН ПРО НЕБО

Знаменитий вчений Ньютон був дуже благочестивий і завжди знімав капелюха, коли вимовлялося ім'я Бога. Одного разу вчений сказав, що, коли він буде на небі, то подивується трьом речам: що побачить там тих, кого не вважав гідними неба; що не знайде там тих, кого чекав обов'язково саме там зустріти; і найбільше він здивується, що сам виявиться жителем неба, а не пекла.

ПОГОДА

31 серпня і 1 вересня у східній частині України місцями короткочасні дощі, грози. На решті території без опадів. Вітер північно-західний, 3—8 метрів за секунду. Температура вдень 18—24, на півдні республіки та у Закарпатті 22—27 градусів. Уночі 6—13 градусів тепла.

По Києву та області сьогодні вдень переважно без опадів. Вітер північно-західний, 3—8 метрів за секунду. Температура 19—24 градуси.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Спорт

ЛЮДИ, ПРО ДІТЕЙ ПОДУМАЙТЕ!

Шановна редакціє!

Звертаються до тебе працівники дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), які відносяться до Держкомітету з народної освіти.

У пресі і по радіо багато говорилося про збереження генофонду в нашій республіці. Відомо і те, що половина дітей шкільного віку мають значні відхилення в фізичному розвитку. І тільки певний процент юних громадян можна вважати фізично здоровими. Вони займаються в ДЮСШ. До речі, сотні дітей гартують здоров'я і підвищують спортивну майстерність саме в цих закладах.

Відомо й те, що до 1 червня цього року було підвищено зарплату працівникам вузів, технікумів, загальноосвітніх шкіл. Отже, всім, за винятком педагогів з ДЮСШ. Сьогодні ж випускник вузу, який прийде працювати до ДЮСШ, отримуватиме зарплату 150 карбованців. За такі гроші працювати, погодьтеся, просто жахливо.

Нині в більшості спортивних шкіл, можна сказати, допрацьовують тренери-викладачі зі стажем роботи 15—20 років.

Нарешті, такий факт: останнім часом близько 40 ДЮСШ України взагалі перестали існувати.

Сподіваємося, що редакція зреагує на цього листа і на те важке становище, що виникло. Напередодні нового навчального року на Україні звертаємо увагу громадськості на нього, не втрачаємо надію на кращі часи.

З повагою тренери-викладачі з Кам'янець-Подільського:

В. Столярик, Н. Ковальчук, К. Мітельман, В. Попіль, М. Хархорін, О. Фогельман, М. Топольницька, Г. Винник, О. Пуга, І. Гнатюк, А. Підлісник, Г. Мітельман, Д. Топольницький, В. Ільницький.

За цими підписами врахуйте ще 80 — працівників ДЮСШ Хмельницької області і близько трьох тисяч з усієї України.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницький.

ВДОМА — ЛИШЕ ДЕНЬ

Хокеїсти київського «Сокола» повернулися з Чехо-Словаччини, де в місті Попрад виступили в міжнародному турнірі на Кубок Карпат. На жаль, українська команда призу додому не привезла. Кияни в підгрупі поступилися клубу ВСЖ (Кошіце) 3:4 і молодіжній збірній ЧСФР — 2:8. До речі, чехословацькі юніори стали переможцями розиграшу.

А «Сокіл» в матчі за 5—6 місця мінімально — 4:3 переграв свого давнього приятеля — «Слована» з Братіслави.

Слід сказати, що наш клуб виступав без чотирьох гравців: Кузьминського, Кудерметова, Савченка та Гунька, які, у ці ж терміни, в складі молодіжної збірної СРСР (вік гравців до 20 років) побували в США, де вели підготовку до чемпіонату світу.

Ця команда незабаром візьме участь у традиційному турнірі чотирьох, який стартує 4 вересня в київському Палаці «Сокіл». Окрім господарів — серед учасників збірні ЧСФР, Швеції та Фінляндії. Радянську команду очолюють киянин Валерій Голдобін та москвич Володимир Каменський.

Але повернемося до справ «Сокола». Вже в процесі підготовки до сезону в його складі сталася ще одна зміна. Один з найдосвідченіших і найкорисніших гравців колективу Андрій Овчинников підписав контракт із словацьким клубом «Зволен». Там також виступатиме ще один колишній гравець з Києва Олег Мудров, який останній рік провів у братіславському «Слові».

Пробувши вдома лише день, «Сокіл» знову зазбирався в дорогу, яка тепер пролягла до Німеччини та Швейцарії. Там українські хокеїсти тренуватимуться, гратимуть товариські поєдинки і візьмуть участь у турнірі.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА.
Тел. 441-86-20

УКРАЇНА ЄДИНА НЕПОДІЛЬНА

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во врем'я
люте,
В останню тяжкую
минуту
За неї Господа моліть.

Тарас ШЕВЧЕНКО.

З кріпацьких днів,
з шахтарських міст.
Де боєм збитий
небокрай,
На повний змах, на
повен зріст
Вставай, судьба моя,
вставай!
Нехай простеляться
в тобі
Надії й сни, й нові
жнива,
Й дніпровські далі
голубі,
Моя Вкраїно грозова!

Андрій МАЛИШКО.

Нотатки небайдужого

СЛОВО — НЕ ГОРОБЕЦЬ

Що б ми не казали, а Україна, з точки зору можновладців, які живуть за її межами, має чимало значних недоліків. Один з них полягає в тому, наприклад, що тутешні гречкосії споконвіку спілкуються між собою якоюсь ні на що не схожою говіркою. І що дивно, задоволені з цього. Нещасні, вони не знають, що існує велика, могутня російська мова. Треба виправити б недолік неосвічених аборигенів.

І знаходилися валуєви (вистачає їх і сьогодні), які протягом третини тисячоліття вчили наших людей науці відвикати від рідної мови і, зрештою, багато чого досягли. Тепер Україною бродять тисячі інтернаціонально вихованих людей, які знають усе, крім рідної мови.

Уклін за ці старання валуєвим!

Йосиф Грізний «со товарищи» помітив ще один непростимий гандж за українцями: їх стало надто багато. Для чого стільки? Треба зменшити б. І їх почали знищувати по енкавеесівських підвалах. Цей цілком радикальний засіб разом із голодомором давав чудові результати.

Наш уклін великій людині у сірій військовій шинелі з люлькою у жовтих зубах!

Ну а демократи на Великій Русі водяться віддавна. Вони не люблять самодержців, з одного боку, і «хохлів» (так нас часто величають) — з другого. Від Віссаріона Бєлінського й до Олександра Солженіцина, ці діячі теж бачили в Україні та українцях багато всіляких недоліків і, траплялося, критикували нас за самий факт існування на одній з ними землі.

Та одне діло, коли демократ, крім пера, нічого не має, і зовсім інше — коли він стає при владі. От, скажімо, досить було українському парламентові оголосити світові про незалежність України, як одразу у Москві почалися натяки на те, що й одвічні землі запорожців начебто зовсім не належать Україні. І так далі. І навіть оголосили заяву прес-секретаря Президента Російської Федерації, в якій застерігається: ви, мовляв, там не дуже пір'я піднімайте із своєю незалежністю, бо можна ж і розсердитися то й переглянути кордони між Росією та Україною. І з усіма іншими незалежними саме так і буде зроблено.

Ах, Боже мій, знов не вгодили! Знов знайшли в нашій безталанній Україні недолік — цього разу вже такий, якого інші — навіть отой вусатий з люлькою — чомусь не помічали. Виявляється, з точки зору окремих теперішніх російських демократів, Україна до непристойності велика. І через те годилося б її дещо підкоротити. А там уже всілякі дуже гонористі москвитяни підказують, що саме треба відтяти. Зрозуміло, Крим, бо він без діла унизу бовтається непотрібним доважком, а Росії може згодитися. Ну там ще Одещину з Миколаївщиною, щоб на Україні не було так жарко влітку і менше думалось про козаччину, ну й — само собою — Слобожанщину.

І коли ось так ту нещасну Україну обчикрижити, то, можливо, без суднобудування та без веселої Одеси не захочеться їй, безрідній, іти на власний хліб?

Так що спасибі й московським демократам за їхні клопоти!

Якщо й далі в нашому краї ось так вишукуватимуть уявні недоліки, то незабаром можна буде ще багато чого нашукати. Але треба й знати, що український народ — той же гречкосій і сталевар, і шахтар, і хто там іще, тобто всі сто десять націй та народностей, сущих на Україні, — ладен позбутись останніх поношених штанів, якщо вони ще комусь потрібні, аби лиш нарешті стати посправжньому вільним народом у незалежній, неподільній, єдиній демократичній Україні.

Жарти жартами, а я підозрюю, що претензії територіальні, майнові та всілякі інші з боку теперішніх демократичних валуєвих ще тільки починаються. Вже чути цілком серйозні натяки на те, що виникає загроза залишити в самостійній Україні недоторканним комуністичний заповідник. Або про те, що представникам інших численних національностей на незалежній Україні буде незатишно. І так далі. І тому подібне. У зв'язку з цим хочеться сказати таке. Уже багато десятиліть на нашій землі українці живуть так само погано, як і росіяни, євреї, молдавани, білоруси, татари, гагаузи — всіх не перелічити. Але між собою вони не конфліктують, бо мають розум і знають, що не сусіди в цій бідності винні. Як не винні в цьому Росія, Білорусія, Молдова. Винний був у цьому лад нашого життя. Тепер же, коли Україна оголосила про свою незалежність, коли в нас, мешканців України, відкриваються добрі перспективи для будівництва справедливого та заможного життя, в якому права людини матимуть пріоритет над правами нації, в нас тим більше не буде підстав для конфліктів. А що претензії, які надходять нині з Москви, явно надумані та безпідставні, бо ми й самі дамо собі лад, так це кожному неупередженому в нашій українській державі видно неозброєним оком.

Але поміркуємо про інше. Що мали б робити справжні демократи, дізнавшись про проголошення Україною незалежності? Надсилати друзям вітання і радіти разом з ними великій перемозі. Коли ж не радіють! Більше того, пускають у світ необачні міркування, здатні розпалити ворожнечу між двома народами, яким насправді ні ділити.

І в українській, і в російських мовах існує прислів'я: «Слово — не горобець, випустиш — не впіймаєш». У середу на Україну «ловити» некомпетентні слова нерозважливих керівників прилетіла група парламентаріїв з Москви. На щастя, ми швидко порозумілися. Щоправда було б краще, якби такі поступні слова взагалі не спускати з язика. Бо національне питання надто делікатне, щоб дозволяти собі зопалу робити заяви. Нам, сусідам та братам, завжди буде потрібне взаєморозуміння. Без цього нам не прожити.

Борис СИДОРЕНКО.

Актуальне інтерв'ю

«ЗМІЦНЮВАТИ ВІДНОСИНИ З РЕСПУБЛІКАМИ»

Витяги з інтерв'ю федерального міністра закордонних справ ГЕНШЕРА радіостанції «Дойчландфунк» 26 серпня 1991 року

— Учора ввечері, виступаючи по радянському телебаченню, президент Горбачов сказав, що сьогодні Радянський Союз — зовсім інша країна, ніж та, яка була ще тиждень тому. До цього мало що можна додати. Які будуть зміни стосовно зовнішньої політики Федеративної Республіки?

— Не тільки ми, але й усе міжнародне співтовариство повинно по-новому будувати свої відносити з Радянським Союзом, оскільки очевидно: низка республік прагне до незалежності. Прибалтійські держави вже прийняли рішення на користь незалежності, і ми їх визнаємо і встановимо з ними дипломатичні відносини. Європейське співтовариство незабаром укладе угоди про асоціації з цими державами для того, щоб полегшити їм шлях до незалежності, а також перші кроки в умовах цього нового статусу. Інші республіки, либонь, домовляться про новий Союзний договір, але це будуть, звичайно, республіки суверенні, які матимуть у своєму розпорядженні більшу повноту влади. Тож, мова може швидше піти про вільну конфедерацію держав. На це повинні орієнтуватися країни міжнародного співтовариства у здійсненні своєї політики, відповідно і німецько-радянських відносин. Отже, у нас будуть відносини не тільки з Союзом, а й, певне, набагато тісніші й вагоміші — з республіками. І коли я кажу «відносини», то маю на увазі не лише дипломатичні відносини в класичному розумінні, а насамперед співробітництво в галузях економіки, технології, культури. Все це відбуватиметься між зовнішнім світом і республіками в значно більшій мірі. І міжнародні фінансові організації, мабуть, повинні будуть вирішити питання щодо прийняття в свої ряди не тільки Союзу, а й республік. Звичайно, рішення окремих структурних питань в цьому зв'язку залежить не від нас, а від того, як будуватимуть свої відносини між собою самі республіки і які права вони нададуть Союзові (чи як би не називалася ця вільна конфедерація держав).

— Хто в даний момент ваш головний партнер — Горбачов чи Єльцин?

— Ми повинні підтримувати зв'язок і відносини як з Президентом Союзу, так і з президентами республік, а коли йдеться про Москву, отож, з Президентом Російської Федерації.

Матеріал люб'язно надано нашій редакції Генеральним Консульством ФРН у Києві.

І МИ ЗА НЕЗАЛЕЖНУ УКРАЇНУ

Єврейсько-українські відносини — тема, яка потребує всебічного висвітлення, бо за сотні років життя на цій землі ми спромоглися нагромадити стільки проблем і непорозумінь, що без спільного пошуку правди вирішити їх буде важко. А робити це необхідно, якими б прикрими не були спогади. Власне, головні наші вороги — упередження і стереотипи. Саме з ними і слід боротися з допомогою справжньої істини, яку від нас багато років ретельно приховували.

Чи знає більшість читачів, що євреї живуть на Україні тисячі років, а в «стольному граді» Києві вже в VIII—XI століттях була багата і творча єврейська община. Багатьом невідомо, що 1917 року на території України, якщо враховувати Холмщину, проживала третина всіх євреїв світу. Якби українці були якимись затятими антисемітами, то навряд чи подібне могло бути можливим. Та й тепер ставлення до євреїв на Україні вельми шанобливе.

Ми не можемо забути того, що коли на Україну приїжджали представники горезвісної «Пам'яті», то діячі українських державних, політичних і громадських організацій твердо заявили, що на Україні таким немає місця.

Слід сказати, що слов'янські та єврейські народи десь тисячу років живуть поряд, майже завжди вони вміли добре порозумітися. Я б дуже хотів, щоб українська і єврейська молодь знала, що українці і євреї не раз допомагали одне одному.

Чи відомо вам, що запорозькі козаки перемагали великою мірою завдяки євреям, котрі військо Запорозьке споряджали озброювали, забезпечували всім необхідним.

А чи знаєте ви, скільки євреїв воювали в загонах Устима Кармелюка, Олекси Довбуша — лік їде на тисячі.

Євреї активно допомагали Українській Народній Республіці, де в Раді Міністрів було Міністерство в єврейських справах.

Новітня єврейська література і культура виникли саме на Україні. Тут народилися корифеї єврейської літератури: Шолом Алейхем, Мендем-Мойзер-Сфорин, Давид Брегельсон, Мордехай Спектор та інші. Сучасний єврейський театр виник теж на Україні в XIX—XX століттях.

Ще здавна існувала дружба між корифеями української літератури і культури. Такими, як Іван Франко, Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Максим Рильський, Павло Тичина, Михайло Лисенко, І. Курбас, з єврейськими письменниками.

До речі, відомо, що в трагічні роки сталінізму великий єврейський артист Соломон Міхоелс всіма силами прагнув вберегти свого друга, відомого українського актора Івана Курбаса від репресій, хоча згодом сам став їхньою жертвою. І я впевнений, відносини між нашими народами можуть і повинні поліпшуватися.

Зрозумійте, я дуже хочу, щоб українці знали — хоча серед нас більшість поки що розмовляє російською мовою, не слід сприймати це як зневагу до України, так склалося життя. Але ми всі українські євреї, ми дуже любимо цю землю, цей край. Ми його патріоти.

Якби всі знали, як приймаються українські театри, ансамблі, хори в Ізраїлі. Цього не передати! А що було, коли туди приїхали футболісти київського «Динамо»? Та їх просто на руках носили!

Коли в Єрусалимі виступають українські письменники, політичні і громадські діячі, тисячі людей приходять, щоб зустрітися з ними, скандують українською мовою, виражаючи любов до неньки України. Уявляєте?

Ми повинні усвідомити, що тільки в суверенній українській державі євреї зможуть бути спокійними за своє майбутнє, зможуть розвивати свою культуру, традиції, мистецтво разом з іншими народами України, будувати краще життя. Взаєморозуміння, дружба між нашими народами допоможуть Україні стати демократичною, вільною, славною.

Харитон БЕРМАН, лікар-кардіолог, народний депутат Білоцерківської міськради, голова Білоцерківського товариства єврейської культури.

ДЕЩО ПРО «СВІТЛИЙ» РИНОК

Дискусійна трибуна

МИ ВЖЕ ЗВИКЛИ ДО ТОГО, ЩО ПОПЕРЕДУ У НАС РИНОК. ХОЧА УЯВЛЕННЯ І РОЗУМІННЯ ЙОГО У НАШИХ УМОВАХ НЕ ЯСНІШІ ВІД «СВІТЛОГО МАЙБУТНЬОГО». ОСОБЛИВО ЦЕ СТОСУЄТЬСЯ СЕЛА, ДЕ РИНОК МОЖЕ ПРИВНЕСТИ І ЧИМАЛО НЕГАТИВНОГО. ТОМУ СПРОБУЮ ВИСЛОВИТИ І СВІЙ ПРОГНОЗ.

РИНОК — це сфера обігу з трьома елементами: пропозицією товарів, попитом на товари та цінами на них. Механізм їх взаємодії побудований таким чином, що співвідношення попиту з пропозицією виступає як причина, яка визначає величину ціни.

У наших умовах сьогодні уряд адміністративним шляхом підвищує ціни з урахуванням фактичних затрат на виробництво одиниці продукції та потреб бюджету. Те саме відбулось би і з ринковими цінами в умовах дефіциту продуктів харчування. Тому можна почути, що з підвищенням цін у кілька разів і відбувся перехід до ринку. Якоюсь мірою з цим можна погодитися.

Таким чином, можна передбачити, що ринок автоматично стимулюватиме поступове нарощування виробництва: із зростанням цін збільшиться розмір прибутку, нагромадження і споживання, придбання необхідних засобів виробництва, краще стимулюватиметься підприємництво і праця робітника. Збільшення виробництва приведе до зростання пропозиції товарів на ринку. В умовах дефіциту продуктів харчування капітали потечуть у цю галузь, що буде сприяти її піднесенню.

Правда, це відбудеться тільки в тому разі, якщо зростання цін на промислові товари для села не перевищить зростання таких же цін на продукти харчування. Зазначимо, це — в умовах ефективного виробництва. В умовах малоефективного виробництва зростання нагромадження веде до збільшення втрат, особливо якщо це нагромадження не супроводжується зростанням виробництва товарів, як було свого часу при будівництві багатьох тваринницьких комплексів. Вклали мільярди, а віддачі не одержали, бо ці комплекси не були вписані в систему сільського господарства.

Застереження такі не випадкові. У Польщі роздрібні ціни з переходом до ринку різко зросли. Значна частина населення не змогла купувати деякі продукти харчування. Та зростання цін не привело до збільшення прибутку селян. Оскільки ринкові ціни на промислові товари для села зросли ще крутіше. В результаті одержаний додатковий прибуток селян опинився у промислових підприємств. За таких умов значна частина селянських господарств виявилася у свою чергу умовно відсіченою від вагомої частини промислової продукції. Як результат — скорочення обсягів застосування мінеральних добрив, які різко подорожчали. А це — зменшення врожаю. Така ж ситуація складається тепер і в нас.

Однак у сільському господарстві приплив капіталів з переходом до ринку — це ще не все. Тут обсяг виробництва і пропозиції товарів визначаються в основному родючістю грунтів, а ця родючість наполовину — організацією виробництва у вигляді сівозмін, систем землеробства і господарства. Остання забезпечує необхідну кількість органічних добрив. Ринок же веде до їх дезорганізації, породжує анархію, знижує продуктивність землі, економічну ефективність виробництва.

Діє так званий механізм дезорганізації. В результаті змінюються джерела прибутку господарства по видах продукції, що вимагає постійної зміни структури посівів, міжгалузевих пропорцій, тобто дезорганізує сівозміни, виробництво в цілому.

З точки зору дії об'єктивних законів, які управляють виробництвом, у системі землеробства і в системі господарства взаємодіють між собою закони природи, самоорганізації систем та економічні закони, взаємодіють суперечливо на основі законів діалектики.

Ринок порушує вимоги законів природи. І в цьому разі він вже не нарощує, а зменшує пропозицію товарів. При цьому потерпає родючість грунту, і, незважаючи на будь-які нагромадження і стимулювання праці ринковими цінами, ринок, зрештою, підриває сільське господарство, створює дефіцит товарів.

Виникає запитання: навіщо ж тоді переходити від існуючої системи до ринку? Відповідь проста: адміністративні планові команди з центру шкідливіші за дії ринку. Про цю шкідливість писано-переписано. Тому хотілося б звернути увагу лише на один з її маловідомих аспектів, про який ще недостатньо згадувалося — теоретичний.

Централізоване планування в нас завжди мотивується необхідністю боротьби з кризами перевиробництва, що періодично охоплювали капіталістичні країни. При цьому посилались як на самі факти криз, особливо кризу 1929—1933 років, так і на вчення класиків марксизму-ленінізму. В цьому вбачалася перевага соціалізму. Та уважний підхід до праць класиків засвідчує, що вони бачили два види криз — кризу безпорядку і кризу перевиробництва. Причому як Маркс, так і Ленін за головну вважали кризу безпорядку, а кризу перевиробництва — підпорядкованою. Кризу ж перевиробництва основною вважав Сісмонді, Леніну довелося боротися з російськими послідовниками Сісмонді, які перекручували Марксове вчення про кризи і зводили його до ідей Сісмонді. На жаль, наша сучасна теорія і по цей день зводить економічні кризи до криз перевиробництва.

Отже, перш ніж боротися з перевиробництвом, нам необхідно елементарно наситити ринок товарами, а тому треба боротись із кризою безпорядку, породжуваною командно-адміністративною системою і ринком. І всі країни це роблять шляхом організаційного регулювання ринку.

Вважається, що існують два види регуляторів ринку — економічні та правові. До економічних регуляторів належать податки, кредити, тарифи, інвестиції, ціни, цінні папери, проценти, амортизаційні відрахування, пільги, субсидії та ін. Як правові регулятори використовуються юридичні закони, штрафи, санкції, ліцензії, антимонопольні податки тощо.

Та в сільському господарстві, яке залежить від природних умов, формується і третій вид регуляторів — організаційного регулювання ринку. Бо названі природні умови впливають на організацію виробництва, а через неї — на його структуру, а, отже, структуру пропозиції товарів на ринку. Організаційні регулятори обмежують негативний вплив ринку на основний засіб виробництва у сільському господарстві — землю та її родючість. Нехтування дією цих регуляторів у період командно-адміністративної системи завдало землям України дуже великої шкоди.

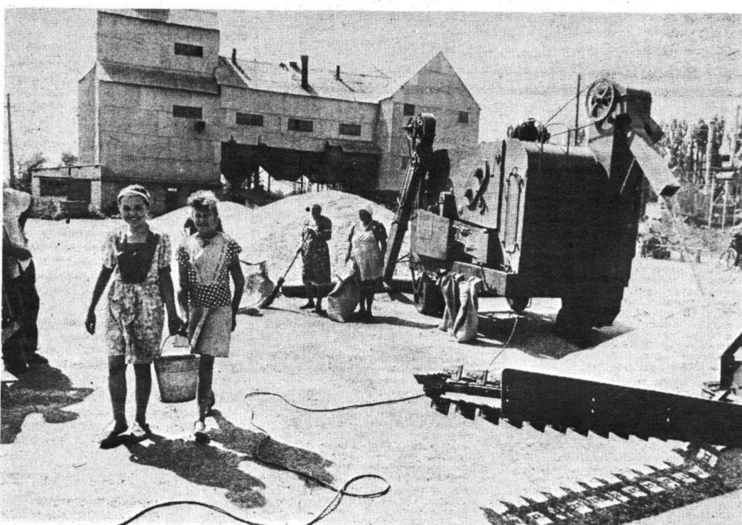
Отже, до організаційних регуляторів віднесено середньорічну кількість опадів, температуру повітря, якість грунтів, їх ерозованість, рівень стояння грунтових вод, рельєф місцевості, системи землеробства та системи ведення господарства і т. ін.

Організаційним регулятором ринку стане контурно-меліоративна система землеробства, впровадження якої вимагається станом грунтів республіки і передбачається урядом республіки. Саме в цьому — основне призначення державного регулювання ринку в сільському господарстві багатьох країн. Існує ціла система регуляторів, якими користуються уряди капіталістичних держав, у тому числі, наприклад, гарантовані ціни, щоб регулювати виробництво кожного фермера і забезпечувати порядок на землі, у виробництві в цілому. Гарантовані ціни стабілізують плани ферм і діють поряд з ринковими. Тим самим забезпечується система землеробства, а отже, нарощування виробництва, а коли справа доходить до перевиробництва — встановлюють квоти, скорочують кількість землі в обороті, часом навіть знищують надлишки продукції. Так, у європейських країнах Спільного ринку, щоб не допустити перевиробництва сільськогосподарської продукції, в останні роки площі сільськогосподарських культур скорочені, що вивільнило 2,5 мільйона гектарів землі. Дуже проста й ефективна система регулювання ринку, яка не породжує безпорядку. Наша ж система регулювання перевиробництва породжує безпорядок, веде до постійної стагнації сільського господарства і до постійного дефіциту продуктів харчування.

Надзвичайно важливою є і проблема якості продукції, від якої також залежать ціни пропозиції — попиту. На жаль, і тут ринок протистоїть підвищенню параметрів цього показника. Порушуючи системи землеробства, ринок погіршує склад попередників основних товарних культур, що й веде до зниження їх якості, а також якості продукції тваринництва. З якістю ж продукції пов'язана така важлива для держави проблема, як конвертованість карбованця. Спроба замінити значення попередників хімічними засобами призвела до забруднення природи і продуктів харчування шкідливими для людини хімікаліями. Забрудненими стали земля, грунтові води, навколишнє середовище. Згідно з висновками експертів ЮНЕСКО, у сільському господарстві всього світу знову необхідно повертатися до систем землеробства і пристосувати до них ринок.

Таким чином, якщо виходити з того, що на сьогодні головною кризою у нас є криза безпорядку, а це всі визнають, то нам треба не повертатися до командно-адміністративної системи, а в системі заходів виходу з кризи, на наш погляд, необхідно змінити механізм планування в сільському господарстві шляхом визначення товарної продукції плановим організацією виробництва; змінити планові функції державних органів управління сільським господарством з розподільчих на функції організаційного регулювання ринку; однією з функцій цін зробити захист планомірної організації; створити систему резерву ресурсів у кожному господарстві з метою амортизації впливу на виробництво нестійких погодних умов по роках; розробити систему забезпечення сільського господарства додатковими трудовими ресурсами у найбільш напружені періоди польових робіт, особливо в період збирання врожаю, не відкидаючи при цьому інших заходів піднесення сільського господарства, особливо приватизацію. Більше того, приватизація має обов'язково поєднуватися з зазначеними вище заходами. Свобода товаровиробника мусить будуватися саме на таких наукових основах.

Ерлен ЛЯСКОВЕЦЬ,
кандидат економічних наук.

Близько ста тисяч тонн зерна нового врожаю приймав о цій порі елеватор Магдалинівського району Дніпропетровської області. Цього року зерна на елеваторі — у п'ять разів менше. Все воно, в основному, на токах та в колгоспних сховищах.

Подібна ситуація — в Новомосковському, Царичанському та ін[illegible]х районах області. Тому й у цілому Дніпропетровська область продала всього десь близько 700 тисяч тонн хліба, тоді як за держзамовленням потрібно на 200 тисяч тонн більше.

На знімку: на току колгоспу «Авангард» Магдалинівського району Дніпропетровської області.

(Укрінформ). Фото А. КРАСНОЖОНА.

Селянський щоденник

СТО ТИСЯЧ З ПІДСОБНИХ

Майже 100 тисяч тонн молока закуплено з початку року в підсобних господарствах Хмельниччини. Це один з кращих показників у республіці.

Добре організовано продаж у селах Старокостянтинівського, Віньковецького, Старосинявського та Летичівського районів. Окремі жителі цих населених пунктів реалізовують з кожного двору понад вісім кілограмів молока, у той час як у багатьох колгоспах області продуктивність громадського стада значно нижча.

Неабияку роль відіграють стимули матеріального заохочення. Вже два роки підряд селянам продають автомобілі, товари підвищеного попиту за продані десять тисяч кілограмів молока. А з минулого липня зросла й закупівельна ціна на молоко. Так, тепер здавальникам платитимуть на 21 відсоток більше, ніж у першому півріччі.

Василь ГРИЩУК,
помічник голови Хмельницького облвиконкому.

Вісті з ООН

28 серпня постійний представник України при Організації Об'єднаних Націй Г. Удовенко зустрівся з заступником генерального секретаря ООН, керівником кабінету Б. Даялом і вручив йому листа міністра закордонних справ України на ім'я Переса де Куельяра. В ньому А. Зленко повідомляє генерального секретаря ООН про прийняття Верховною Радою республіки Акту Проголошення Незалежності України і наводить його текст. Наголошується, що, згідно з Постановою українського парламенту від 24 серпня 1991 року, Україну проголошено незалежною демократичною державою, на території якої є чинними тільки її Конституція, закони, постанови Уряду та інші акти законодавства. 1 грудня ц. р. проводитиметься референдум на підтвердження акту проголошення незалежності.

Того ж дня у штаб-квартирі ООН відбулася пресконференція постпреда України для засобів масової інформації, на якій були присутні представники багатьох теле- і радіокомпаній, інформаційних агентств США та інших країн.

Напередодні представництво розповсюдило в ООН та серед засобів масової інформації прес-реліз, в якому викладені документи Верховної Ради про проголошення незалежності України.

Прес-центр МЗС України.

Погляд

ХТО ПРИЇХАВ!

Розмова з президентом Сполучених Штатів Америки — подія незвичайна для багатьох людей, навіть з високим статусом у політиці або бізнесі. Певний вплив на студентів справляють і виступи президента в численних університетах країни та просто його зустрічі з тими, хто вчиться і працює у вищих навчальних закладах.

Однак говорити за великим офіційним столом або з високої трибуни з малими дітьми зовсім неможливо та й не зручно. Коли Дж. Буш приїхав до однієї із шкіл Арлінгтона (штат Вірджінія) він, мабуть, вирішив зустрітися з учнями, як із своїми численними онуками. І, напевне, розповів їм про своє дитинство, про навчання, про роботу. А почути від президента країни, що треба робити, щоб стати сильним та розумним, можливо, корисніше, ніж вислуховувати щоденні нарікання батьків.

Тож Дж. Буш, незважаючи на зайнятість, знаходить час для того, щоб зробити власний внесок у формування наступних поколінь, які керуватимуть країною років через тридцять.

Фото з журналу «Тайм» (США).

Експрес-новини

У Канаді розпочалося святкування історичної дати — 100-ліття з початку переселення українців до цієї країни. На церемонії відкриття свята були присутні прем'єр-міністр Канади Малруні та генерал-губернатор Гнатишин.

* * *

Перебуваючи у Вільнюсі, міністр закордонних справ Франції Дюма заявив, що Франція відкриє своє посольство у Литві. Учора він відвідав також Латвію та Естонію.

* * *

За словами представника Білого дому Фіцуотера, якщо до понеділка депутати союзного парламенту не визнають незалежність республік Прибалтики, то Сполучені Штати приймуть своє рішення.

* * *

Представники країн «великої сімки» продовжують обговорювати проблеми подання Радянському Союзу допомоги. Учора заступники міністрів фінансів цих країн зустрілися в Парижі, щоб скоординувати свої зусилля у вирішенні цього питання.

* * *

У Хорватії тривають тяжкі бої. Дані обох сторін про кількість загиблих значно відрізняються.

Посміхніться

— Новий наказ Вашингтона: замінити ядерні заряди боєголовками з картоплею, бобами та порошковим молоком!

Малюнок з газети «Вашингтон пост» (США).

СУБОТНІЙ ВИПУСК

На порозі тисячоліття

КОЛЕКТИВНЕ... САМОГУБСТВО

Процес розвитку світової цивілізації, багатогранний і необоротний, триває. Проте він не настільки широкий і всеохоплюючий, щоб забезпечити всіх жителів нашої планети необхідним хоча б на побутовому рівні. Стосується це передусім найменш розвинутих країн третього світу. Там сховані бомби, які люди створили самі для себе, бомби, що готові вибухнути. Це великі міста, мегаполіси. Такі людські мурашники є потенційними фабриками страшних хвороб, лабораторіями, де природа з наростаючою швидкістю експериментує над новими вірусами.

Чому саме вони? А тому, що, як не дивно, країни третього світу займають одне з найперших місць за темпами урбанізації населення, тобто притоку селян до міст, і так уже не малих. Проте урбанізація зовсім не означає поліпшення житлових умов. Переважна більшість мешканців південноамериканських чи східних мегаполісів живе в нетрях, без водопроводу, каналізації, налагодженої системи збирання відходів і медичного обслуговування. А звідси — всі умови для «розгулу» хвороб.

Приклади? Скільки завгодно! Згадати хоча б недавню епідемію холери в перуанській столиці Лімі, де в питній воді знайдено мишʼяк, залишки брудних промислових відходів та фекальних речовин, сім тисяч тонн яких щодня скидаються на землю і які проникають у водоносний шар.

З пакистанського Карачі належним чином вивозять лише третину щоденних відходів.

За словами вченого з Центру вірусної екології інституту Пастера в Парижі Ж. -К. Моногуерра, «надзвичайно висока плотність населення та убогі санітарні умови, в яких живуть мільйони мешканців мегаполісів, збільшують кількість заражень і прискорюють мутації в біохімічній структурі вірусів. Таким чином, змінюється сам цей процес, що призводить до появи більш стійких та небезпечних для людини вірусів». І ця загроза зростатиме, бо, за прогнозами ООН, у 2000 році кількість міст з населенням вісім мільйонів чоловік дорівнюватиме 28 (нині їх 20). Лише шість із них знаходитимуться в розвинутих країнах.

Слід зауважити, що далеко не останню роль у процесі поширення хвороб відіграють тварини та комахи. Багато з них є носіями вірусів. Через передачу їх людині ще більше зростає можливість мутацій і з'являються форми, на які імунна система не реагує. І хоча з домашніми та дикими тваринами мають справу передусім селяни, але ж кількість міського населення зростає саме за їх рахунок. Люди змішуються, а віруси, які дрімали, виходять з ізоляції. Починається новий ланцюг перетворень. Прикладом того, до чого це може призвести, є епідемія грипу 60-х років, яка охопила і країни Заходу. Багато тисяч людей вмерли через надзвичайну агресивність вірусу, що прийшов з Далекого Сходу. Цікаво, що така хвороба має 20-річний цикл, який уже закінчується. І вчені уважно стежать за появою провісників нового наступу. Як сказав Л. Монтаньє, який першим знайшов причину виникнення «чуми XX століття», «я уявляю вірус, який передається як вірус грипу і викликає хворобу, схожу на СНІД». Невже ж людство стоїть на порозі нової, але більш жахливої постСНІДівської епохи?

Інформ-шоу

«ПАЛАТКА» МУЗИЧНОЇ СЛАВИ

Американські музиканти давно плекають ідею створення музею сучасної музики, де був би і зал слави рок-н-ролу. Вже шість років у Нью-Йорку проводиться урочиста церемонія прийому нових лауреатів, які будуть представлені в цьому залі. Але потрапити в їх коло можуть лише ті виконавці, хто випустив свій перший диск ще 25 років тому і підтвердив, що його творчість витримала перевірку часом.

І от недавно американський архітектор І. Пей запропонував властям міста Клівленда (штат Огайо) проект музею, за яким споруда являтиме собою своєрідну скляну палатку з великою 50-метровою вежею. Передбачається, що в музеї будуть невеликий кінотеатр, студія звукозапису, де можна спостерігати складний процес створення дисків, спеціальне приміщення, звідки диск-жокеї могли б вести музичні радіопрограми. Зал слави знаходитиметься на верхньому поверсі, де пануватиме урочиста тиша. Ескалатори ж буде розташовано таким чином, щоб вони, за думкою архітектора, створювали враження енергійності та задору, характерних для рок-музики.

Відповідно до плану музей відкривається в 1994 році.

...АБО ЙДЕМО У ТЕРОРИСТИ

Апатія панує серед чилійської молоді. І причин для цього достатньо. Безробіття серед молодих людей сягає рівня 16,5 відсотка, в той час як середній рівень по країні не перевищує семи відсотків. У промисловості та сфері послуг з 18 нових робочих місць молодий спеціаліст займає лише одне. В сільському господарстві для більшості юнаків та дівчат звичайна перспектива — тимчасові роботи.

Тому цими проблемами вирішив зайнятись Союз соціалістичної молоді Чилі, звернувшись до уряду з певними вимогами, серед яких — нові робочі місця, відкриття курсів перекваліфікації тощо. Керівники Союзу провели цікаву паралель: якщо уряд не підтримає молодіжну програму, юні безробітні поповнюватимуть терористичні групи, програму боротьби з якими міністри субсидують справно.

ЩО Ж ТИ НАКОЇВ, ХУСЕЙНЕ!

Виявляється, що ракети «Скад» мають неабиякий вплив на сімейне щастя. Через їх польоти над Ізраїлем крива розлучень різко пішла вгору. І хоча армія Саддама давно зазнала поразки, тенденція не змінюється. А справа в тому, що до конфлікту в Затоці багато ізраїльських чоловіків вели активне життя «на стороні», тому дружина і діти досить рідко бачили хлібодавця. Коли ж усі стали боятися бомбардувань хімічними зарядами багатьом подружжям довелося буквально законопатитись у власних квартирах і проводити разом 24 години на добу. Через місяць, коли небезпека минула, вся негативна енергія, що нагромаджувалась, виплеснулася на поверхню.

До того ж ізраїльтяни та ізраїльтянки багато скаржилися на надзвичайні незручності в інтимному житті під час війни, коли раптове виття сирен та плач дітей відбивали будь-які бажання. А по закінченні військового протистояння психологи констатували, що в жінок сексуальний потяг знизився, а в чоловіків — навпаки. Тому й зросли попит на повій та кількість згвалтувань.

Гороскоп

КОЗЕРОГ

(з 22 грудня по 20 січня)

З початком осені у вас настануть спокійні дні. Стабільність буде характерною у всьому. Бажано у цей час узяти на роботі тижневу відпустку — це запобіжний захід проти стресу. Позитивний вплив Плутона розпочнеться 3 листопада. Ваше життя стане інтенсивнішим. Збільшуються шанси провести останні місяці року в «морі кохання» з колишнім партнером.

Якщо ви на початку осені були із своїм партнером в дисгармонії, не переживайте. Венера стоїть на варті ваших почуттів. У грудні ви знову відчуєте себе щасливим удвох і отримаєте велике задоволення.

Перед вами стоятиме проблема вибору нового партнера, адже ви не можете довго бути самотнім. Але бажано з цим не поспішати, тільки тоді все буде добре.

У вересні справи на роботі можуть призвести до стресів або й навіть до тяжкого захворювання. Будьте обачливі, бо негативний вплив Марса матиме велику силу. Можливе оперативне медичне втручання. Вплив Плутона стабілізує ситуацію. В листопаді все буде гаразд. Ви мусите самі собі допомагати у лікуванні. Бажано застосовувати дієту. З 17 жовтня по 29 листопада активно займайтеся спортом, це сприятиме зміцненню імунної системи. Більше смійтесь, менше звертайте увагу на прикрості життя.

У вас восени набудуть яскравого вираження брокерські здібності. Меркурій і Сонце у вересні інтенсивно впливають на Козерога, тому йому щастить.

З 10 жовтня по 17 листопада можливі прикрі помилки у роботі. Цей час змусить вас напружитись.

На роботі бажано ретельно виконувати усі вказівки керівництва. У кінці листопада вам доручать дуже відповідальне завдання. Це загрожує крахом. Але якщо вам пофортунить і ви зможете виконати завдання успішно — матимете подяку від «шефа» і підвищення платні.

Остерігайтесь заздрощів друзів по роботі. Негативний вплив Марса може змінити ваш настрій і плани.

Сторінку підготував Олексій ЄВСІКОВ.

ДУМА ПРО ПІФАГОРОВІ ДЖИНСИ

(Закінчення. Початок на 1-й сторінці)

Отже, які маємо підстави думати, що саме оце покоління школярів дасть нам великих математиків?

А ось які. Шкільні програми, кажучи модною нині мовою, дестабілізовані. Не встигли вчителі, учні, однаково безправні, розібратися з тимчасовими та експериментальними шпаргалками, присланими згори, — а вже згори наказано чекати нових шпаргалок. Спробуйте знайти такого вчителя, котрий би не потерпав за післязавтрашній день!

Ну, нехай історики шкільні — вони самі винні, обравши свій непевний шлях і свій гіркий хліб.

А вчителі музики чим винні?!

Відносно незмінною залишається лише математика.

Значить, математики — будуть.

Щоправда, наші веселі часи й звичаї здатні навіть з математика зробити банального землеміра і послати його десь вимірювати державні кордони шнурком від власного черевика. І зробити це буде не так важко, бо школа наша не настільки відгороджена від життя, як того хотілось би. Тут є все, що є у житті: спекуляція, національні проблеми і навіть дідівщина, тут навіть геніальному математикові буває нелегко довести, що Піфагорові джинси рівні абсолютно на всі боки. Бо літо (ех, канікули...) — літо, прожите нами, було однаково нелегким і для дорослих, і для дітей. Новий навчальний рік не обіцяє бути набагато легшим. Але, хочеться вірити, це — початок часів чесних математиків, а не землемірів і лицемірів.

Тим і втішся, Дюймовочко.

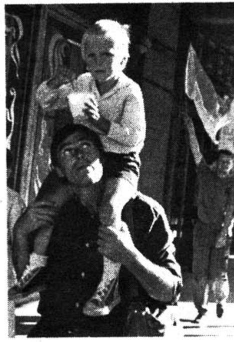
І — біжи до школи.

Вона, все-таки, — не найгірше з того, що ми з тобою маємо, Дюймовочко, на даному, як кажуть, етапі.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

Нехай святиться твій простий поріг...

Болять майбутнім, школо, твої груди —
Нехай святиться твій простий поріг!
Це вчителі, найкращі наші люди,
Готують старт для всіх крутих доріг.

Так, Вчителю, вже істина ця сива,
Хай все в книжках — хіба ж в книжках усе?!
Бо неповторність людська, як росина,
Всеможне сонце в крихточці несе.

Неси, як пташку, мрію їм безсонну,
Щодня їм поклювати дай зерна
І в корінці впізнай шумливу крону,
Щоб в небі вкорінилася вона.

Це вчителі, найкращі наші люди,
Плекають нас для всіх крутих доріг.
Болять майбутнім, школо, твої груди —
Нехай святиться твій простий поріг!

Іван ДРАЧ.

Вересневі новосілля

А ГУМИ НЕ ХОЧЕТЕ?

Останні сподівання були на Верховну Раду України. Зблиснула надія у педагогів луганської середньої школи № 5: нарешті віщерть переповнена школа перейде до нормальних занять, і діти не ходитимуть на уроки вночі, навчаючись у дві з половиною зміни. А відтак не справдяться застереження медиків про погіршення зору в 511 учнів, які читають і пишуть при штучному освітленні, 122 дитини позбудеться зорової патології.

Так би, напевне, й сталось, якби парламент республіки прийняв чітке рішення про ліквідацію інститутів удосконалення вчителів. Але прикро педагогам, незатишно учням, гірко батькам — знову зведено нанівець всі їхні клопотання про повернення школі № 5 чотириповерхового корпусу-прибудови, «позиченого» колись вольовим рішенням облуно під інститут удосконалення педкадрів.

Відтоді місцеві радянські та освітянські начальники обіцяють повернути «храмові науки» всі борги. Та лише на словах.

У новий навчальний рік школа вступає з геть невтішною перспективою. Довколишня забудова житлових масивів обіцяє додатковий наплив учнів. Очевидно, згодом доведеться організовувати ще й третю зміну. Шкода, що свого часу цього не передбачили будівельники і не додали в стіни гуми.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».
Луганськ.

Шкільні базари

БИТІ ВАЛЯНОЧКИ... ДО ПЕРШОГО ВЕРЕСНЯ

Перевелися на Полтавщині ярмарки. Ніхто не лається, ніхто не штовхається, ніхто не хизується своїм вишуканим смаком. Та й черг, по суті, немає. Хіба що за спортивним трикотажем, але то вервечка особлива — там треба записуватися з ночі.

Прислухаюся.

— А білих фартушків немає?

— А костюмчиків тридцять восьмого розміру для хлопчиків?

— А щоденників?

Одержавши на все однакову заперечну відповідь, покупці не затримуються біля порожніх прилавків.

— Такого базару ще не було,— знервовано констатують батьки.— У чому ж відправляти дітей до школи?

Про те, наскільки збіднів наш ринок (чи базар — не знаю, як і назвати?), свідчить хоча б те, що в секції «Шкільне взуття» продаються... лише калоші величезного розміру та биті валяночки для немовлят. Словом, бери — не хочу. Втім, запевняють продавці, беруть. Тепер немає товару, який би не користувався попитом.

Суцільні дефіцити раптом розділили нас усіх на міських і неміських, українців і неукраїнців, куркулів і злидарів. Бо ж не трудовий карбованець нині визначає купівельну спроможність, а візитка, прописка, тугий гаманець.

Якось на шкільному базарі довелося розмовляти з двома селянками, котрі виховують по троє дітей.

— Як це принизливо,— мало не плакали жінки,— випрошувати елементарне, що потрібно людині для життя. Як це гірко — доводити міським продавцям, що наших дітей треба теж у щось одягнути і взути першого вересня. Бо ж прилавки сільських магазинів ще злиденніші за міські.

Я довго намагалася з'ясувати, чому виникло стільки проблем напередодні нового навчального року і хто ж у тому винен, нарешті, звернулася за коментарем до обласного управління народної освіти.

— Якщо сьогодні в магазинах недостатньо шкільної форми, то це тільки тому, що ми прагнемо захистити інтереси покупців. Адже серпень — пора відпусток, у Полтаві чимало приїжджих, які скуповують товари найнезбагненнішими шляхами. Тому активна торгівля шкільними платтями і костюмами почнеться ближче до вересня,— пояснила Віра Борщова, інспектор облуно.— Що ж стосується канцтоварів, то їх ми розділили між школами. Отже, там діти зможуть придбати все необхідне без особливих проблем.

Що ж, напевне, треба дякувати долі й за таку турботу. Бо, наскільки мені відомо, цього року лише на Полтавщині працює сякий-такий, але шкільний базар. В інших обласних центрах їх скасовано за браком товарів.

Ганна ВОЛКОВА,
журналіст.
Полтава.

«ДИТЯЧІЙ КАЗАРМІ» — ВІЛЬНО!

Перший урок

Новий навчальний рік розпочинається традиційним Першим уроком. Колись це був Ленінський урок. Сьогодні ж, коли громадяни України зустрічають свій перший незалежний вересень, ми попросили народних депутатів республіки відповісти на два «школярських» запитання:

1. Яким, на вашу думку, має бути Перший урок у школах незалежної України?

2. Що найбільше закарбувалося в пам'яті від вашого першого знайомства зі школою?

Ось що вони відповіли:

Ірина КАЛИНЕЦЬ:

1. Першим має бути урок «Моя Україна». Очевидно, дітям, звичайно, враховуючи їхній вік і час, у який живемо, потрібно розповісти про драматичну долю України, про ту загрозу, яка недавно нависла і над нашою республікою, і над Росією, і над Прибалтикою... Потрібно розповісти школярам про нашу незалежність, нашу державність. Знаєте, коли звучить щире слово, коли майорить рідний прапор, коли лине українська пісня, дитяче серце розкривається.

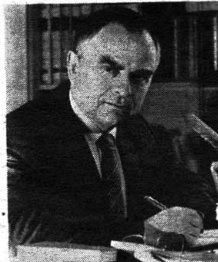
2. Я не пам'ятаю свого Першого вересня. Здається, тоді падав дощ. Зате я пригадую інший день із свого першого класу у львівській школі № 87. Поруч зі мною сиділа дівчинка з хрестиком на шиї. До неї підійшла вчителька і наказала перед усім класом зняти хрестик. Першокласниця закрила його руками, як найдорожче. Наступного дня вона не прийшла до школи — всю сім'ю непокірної «грішниці» було вивезено до Сибіру. А до кінця навчального року з 56 учнів нас залишилося 25. Решту спіткала така ж доля.

Олександр ЄМЕЦЬ:

1. Цього року в серпні ми отримали справжній «ленінський» урок — ще одну спробу більшовицького перевороту, яка, на щастя, не вдалася. Тому дуже хочеться, щоб кожен, хто першого вересня переступить шкільний поріг, зайшовши туди з ідеєю терпимості, громадянської єдності, всепрощення, якщо, звичайно, не буде спроб узяти реванш. На жаль, людина — істота дуже слабка і в ній дуже легко збуджуються гріховні емоції, такі, як злопам'ятність, бажання показати свою зверхність і силу переможця. Тому, повторюю, дуже хотілося б, щоб починаючи з першого класу, з першого уроку педагоги вчили своїх дітей доброти. Навіть драматичні події путчу показали, що саме ті люди, яких я знав як просто добрих людей, виявилися найбільш мужніми і стійкими.

2. До першого класу я пішов у п'ять років. Обставини склалися так, що вдома не було кому за мною доглядати і тому батько, вчитель першого класу, відправив мене до школи. Я був страшенно непосидючий і до четвертого класу майже всі уроки провів за дверима класу. Але під час такої кари завжди дуже боявся, щоб у цей момент по коридору не проходив батько і не побачив, що я знову студіюю математику за порогом класу.

Дмитро ПАВЛИЧКО:

1. Треба проповідувати дітям добро. Треба сказати школярам, що ніяким злом, ніяким насильством, ніякою революційною кров'ю здобути перемогу не можна. Її можна досягти лише добром. Тільки добром ми повинні завоювати і утвердити свою національну незалежність, а разом з нею і щасливе життя. Я вважаю, що такою повинна бути головна проповідь на першому уроці нового навчального року.

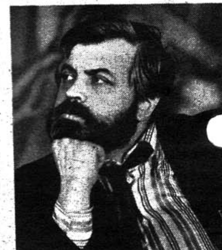
2. Я йшов уперше до школи дуже давно — в 1936 році. І як і всі мої земляки був підданим панської Польщі. Але попри всі житейські негоди я люблю своє Перше вересня і завжди згадую його як день, що звільнив мене від важкої, безпросвітної роботи, до якої я був прикутий, як селянський син.

Павло КИСЛИЙ:

1. Звичайно, новий навчальний рік має розпочинатися Уроком України. Вчителі повинні донести до своїх вихованців гіркоту й радість усіх тих подій, які сталися нинішнього серпня в нашій країні. Вчителі повинні допомогти усвідомити дітям, що відтепер вони живуть у новій державі, що віднині вони — громадяни незалежної України.

2. Я йшов до першого класу у вересні сорок першого року. Фактично два роки «просидів» у 2 класі: один — при німцях, а другий — при «наших», бо з'ясувалося все те, що ми вчили фашистського режиму, «не дійсне». То були страшні часи, голодні, холодні, жорстокі. Однак попри все, ми обожнювали учителів. Любов, повагу до своєї першої вчительки Марії Антонівни я проніс через усе своє життя. Недавно багато її вихованців з'їхалися на Київщину, у Велику Олександрівку, щоб вшанувати сімдесятиріччя своєї наставниці.

Лесь ТАНЮК:

1. Це має бути Урок України, Урок Незалежності. Але без патріотично-піонерського червоногалстукового пафосу. Це має бути родинне дитяче свято, не вчительсько-апаратні торжества. Пригадую, навіть у голодні повоєнні роки мого школярства разом зі своїми дітьми, і першокласниками, і старшокласниками, 1 вересня йшли до школи й батьки.

2. Я пішов до школи на Волині, в Луцьку. Перед тим п'ять років провів у німецькому дитячому концтаборі, а тому не знав ні російської, ні української мови. Прийшов до першого класу як маленький німець. Я страшенно соромився і коли трохи підріс, то вирішив стати секретарем обкому, бо в ті часи скрізь лунало: «Секретар обкому наказав...», «Секретар обкому вимагає...». Я заздрив тій всесильності, не розуміючи ще, що і начальник концтабору, і секретар обкому — слуги однієї системи, ім'я якій — тоталітаризм.

За традицією новий навчальний рік у школах незалежної України знову розпочнеться з Першого уроку. Міністерство народної освіти республіки «вважає за доцільне» провести його під гаслом «Мій край — моя історія жива», зосередивши увагу педагогів і учнів «на глибокому вивченні і осмисленні історії України, її культури, традицій, звичаїв, обрядів».

Але що робити, коли закінчується початок? Потрібно йти далі. І нехай тим, хто завтра поведе маленьких громадян нової держави по цьому шляху, — від «дитячої казарми» до школи майбутнього — не забракне мужності і мудрості.

З новим навчальним роком!

II. ТАЄМНЕ СТАЄ ЯВНИМ

Під час судового процесу звинувачувані свідки та родичі вимагали присутності журналістів. Саме вони поскаржилися на генерала Тищенка та підполковника Поляка. Зустрілися ми з кількома свідками (чи потерпілими?) вже після завершення суду. Спочатку я ознайомився з вироком по справі №2-54 і пересвідчився, що ніхто з групи Фандюшина-Остроглядa не притягнутий за вбивство, отже і не є підозрюваним. Розшукав деяких авторів колективної скарги на дії працівників правоохоронних органів Запоріжжя до Генерального прокурора СРСР, записав їхні монологи на плівку.

Тетяна Панфілова:

— Мене забирали прямо з дитсадка, де я працюю, на очах завідуючої і батьків. Ніхто не пояснював, що, навіщо? Напередодні 1990-го року посадили мене в райвідділ у Запоріжжі.

— Вас звинувачували у вбивстві, чи хотіли, аби Ви дали свідчення?

— Я сказала все, як було (йдеться про 16 серпня 1989 р. — **Авт.**).

— Тобто, ви — свідок?

— Так. Я їм пояснила, що знала про вбивство так, як усі люди — з газет. Не вірили нічому. Я тих юнаків, що їх підозрювали, знала, бо вчилися в одній школі. Не вірили. У камері мене так покусали клопи, що довелося брати лікарняний... Найдовше мене утримували з 3 липня по 20 липня 1990 року. І таке неможливе випитування. Зі мною працював співробітник обласного УВС. Постійно заходили генерал і Поляк. Це вони ніби згори тиснули. Обзивуть страшними словами, що й руки в нас до ліктів у крові, і вбивці ми. «Вони (хлопці. — **Авт.**) убивці, а ти приховуєш!». Я нічого не можу збагнути. А співробітник говорить: давай допоможу тобі, давай разом називати цих юнаків. Це було нестерпно. Досить довго я говорила: правда, цього вбивства не було. А мені твердять: зараз свідків пред'явимо, що ти там була, що розмову чула.

— Це хто лякав?

— Генерал і Поляк. Говорили, що осоромлять мою маму в школі (мама Тетяни — вчителька. — **Авт.**), і училище я не закінчу. Цим мене страхали. Привезли маму і при ній говорять, що будуть мене в тюрму оформляти. Двічі мене тримали всю ніч, до 9-ої ранку.

— Прямо в кабінеті?

— Так, прямо в кабінеті. Я вже не можу, спати хочу, їсти... Мені стало погано. Вони повезли до лікарні. Від Поляка чую: «Якщо віддаси речі убитих — ми тебе нагодуємо!» Мені довелося називати власні речі — рожеве плаття, окуляри, костюм літній, светр... Потім я вже здалася. Генерал сказав, що вони можуть зробити все. Знущалися, обзивали щодня. Утримували в КПЗ (кімната попереднього затримання) на голих дошках... З'явився хтось із в'язниці, сидить наді мною, за волосся взяв і каже: «Ось ми тебе в тюрму оформляти будемо!» Мені маму так шкода стало, і я погодилася — почала говорити, що вимагали.

— Це ж ні суду не було ніякого?

— Не було нічого. Я вже втомилася, почала говорити «так», лише б відчепилися. Щодня плачу. Щодня наді мною сидять і ручку між пальців вставляють: «Ну, Таню, ну, зайчику, пиши, пиши...» Тут ми стільки просили прокурора допомогти, а що прокурор — он він сидить, разом із ними. Ніхто нам не міг допомогти. Багато я про це розповідала на суді (по справі злодіїв Фандюшина — Остроглядa. — **Авт.**), та суддя обривав «Припиняйте!»

Мама Тетяни Панфілової, Надія Іванівна:

— Я як почула: убивці, злодії, грабіжники, руки — в крові. Жах! Чого ж ми хочемо доброго добитися в житті? Що коїться на білому світі? Я 22 роки в школі працюю, в нас удома зроду чужої речі не було. «І по телевізору вас покажемо, по програмі «Час» усі побачать, вам у школі не працювать!» Ні, кажу, мене в школі знають, їдьте, беріть інтерв'ю. Сусіди вам розкажуть, чим займаюся.

— А що покажуть по телевізору?

— Мов, ось яка мати і яка дочка. «Вам у місті не жить! Або вам вішатися треба!» А генерал, високий такий, тисне, тисне. Уявляю, що можна з людини за десять годин тиску зробити. Плачу, кричу. Кажу: або я чесно вам розповідаю, або забирайтеся геть... Тичуть мені під носа фото спаленої машини, кричать: «Воспитала такую дочь!» Поляк — найстрашніша людина...

Тетяна Панфілова:

— Погрожували: не побачиш матір, поки про все не розкажеш. Четверо стоять — з обох боків. І коли знову натисли — у мене сил уже не було. Я з вікна хотіла викинутися.

— У Поляка?

— Біля кабінету Дорофеєва. Кажу: «Не хочу жити!» Стримали, якісь пілюлі заспокійливі давали. І мені так стало байдуже до всього. Тоді було найтяжче, коли вимагали зізнатися у вбивстві...

— Адвоката у вас не було, адже ви — свідок?

— Не було. Генерал казав: «Усе від мене залежить. Ви будете сидіти. Подзвоню в суд, і все!» Якщо, мовляв, ми не будемо говорити — 10 років, і все!

Людмила Олександрівна Сентябова:

— Спочатку я з Тищенком зустрілася. Він почав говорити, що в нашій квартирі — притон, наркомани зібралися. Звідси, начеб і на вбивство поїхали... Наступного дня мене закрили. Потім зі Світланою (донькою. — **Авт.**) робили очні ставки о 2-й, о 3-й ночі. З одного боку Тищенко кричить: «Как можно было родить такое чудовище!», що в неї руки — до ліктів у крові. З іншого боку Поляк кричить, що в неї — лоб зеленкою намазаний. Якась 69 стаття їй пахне, бандитизм (дівчині ще не виповнилося 16. — **Авт.**).

— Вам пред'являли звинувачення?

— Нічого не пред'являли. Закрили і все. Мене 5 діб утримували, Світлану — 12. Написали ми тоді генеральному прокуророві СРСР. Із Києва приїхали, розібралися, сказали, що більше нас не чіпатимуть.

Світлана Сентябова:

— Поляк запитує, чи допомагати мені, ставити «наводящие» питання? На аркушиках писали мені «наводящие» запитання, з яких уже відповіді видно. (Голос мами: «Світлано, ти ходила в бокс, бачила машину, котра була година?..». Ці аркуші — в прокуратурі.

— Вам також обіцяли, що в газету про вас напишуть?

— Говорили навіть, що «Взгляд» фільм знімає, по телебаченню покажуть наші обличчя на фоні трупів. Доведеться, мовляв, виставляти охорону, бо люди нас порозривають. І що на все Запоріжжя транслюватимуть суд. (Голос мами: « Світлана собі вени перетинала в камері. Людина всього того не знає, а її примушують брехати»)

— Після чого це трапилося?

— Після того, як маму привезли туди). почали на мене через неї тиснути: «Ти єдина, хто сідає сама і садовить свою матір, скотина, нічого святого не маєш!» Навіщо, значить, мені й жити на світі. (Голос мами: «Дитина втратила зір на 40 відсотків на обидва ока. В камері — бруд. У неї запалення очей було жахливе»). Дорофеєв кричав: ми розставимо всі крапки над «і». А я кажу, що розставляти, коли не було нічого...

Олег Трофименко:

— Майже щотижня мене з заводу забирали. Туди привозили на 3 дні, потім на 20, потім на два місяці.

— Били?

— Били. Щоб лише я зізнався у вбивстві.

— Прямо в кабінеті начальника УВС?

— Так. Двоє за руки тримають, а він б'є.

— Незнайомі били, ти їх не знаєш?

— Ну, Поляк бив, а двоє тримали. Так тривало з тиждень, потім мене відвезли до Оріхова в КПЗ і звідти доставляли. Кричать: «Ти — убивця, ти палач!» Щоб я признався, ніби каністри тримав, ніби підпалював. А потім слідчий випустив на підписку (перед прибуттям прокурора з Києва. — **Авт.**), прокурор викликав і сказав, що справу припинено. Дали «бумагу» і все.

Дніпрорудненці також розповідали про багато інших фактів нелюдського поводження з ними в запорізькій міліції. Як били Миколу Бабака головою об стіл. Як у молодої жінки, безпідставно затриманої, перервалася вагітність, бо вона не могла знести психологічного терору. Як забрали в КПЗ Євгенію Рязанову, а її малюк лишився вдома сам, без догляду. І все це творили з громадянами, які, за визначенням тих же працівників правоохоронних органів, є «цивільними». Тобто, свідками, а не підозрюваними, тим більше не злочинцями. То що це — прикра помилка? Але «помилка» тривала не один місяць. Невже ніхто з підлеглих керівника оперативно-слідчої групи генерала Тищенка не зрозумів, що вбивць слід шукати в іншому місці, не підказав начальству? А місцева прокуратура? Хіба не під її всюдисущим оком «чудила міліція»?

НАША ДОВІДКА: кілька років тому у Василівці працівники міліції стріляли по беззбройному воїну-«афганцю», який, на їхню думку, «розбушувався». Юнаку вкрай необхідна була операція, а його утримували в слідчому ізоляторі. Лише після звертання до республіканської прокуратури хлопця випустили.

А офіцери Гуляйпільського РВВС знічев'я віддубасили в саду місцевого колгоспу імені Енгельса відомого бригадира Віктора Косаренка, та інцидент «зам'яли». У лютому цього року біля універмагу «Україна» в обласному центрі старший сержант міліції побив інваліда 2-ої групи В. О. Бондаренка...

Олександр МИХАЙЛЮТА,
власний кореспондент «Голосу України».

(Закінчення буде).

Продовження. Початок у газеті за 28 серпня.

Ви нам писали

ЯК В «ДОБРІ» СТАРІ ЧАСИ,

або Винний відповідає перед міськкомом

Група колгоспників з села Мартинівки Канівського району Черкаської області писала до нашої газети про факти зловживання службовим становищем головою колгоспу імені Кірова В. Падалкою. З цього приводу було направлено листа прокуророві Черкаської області А. Коцюрбі, який повідомив, що ці факти підтвердились частково. А саме: 21 березня 1991 року голова колгоспу В. Падалка купив у колгоспі будинок присадибного типу, в якому проживав, за 11 тисяч карбованців, що становить 50 відсотків його вартості.

Дійсну вартість цього будинку не було визначено комісією з участю представників бюро технічної інвентаризації та відділу капітального будівництва при агропромисловому об'єднанні.

Прокурором району доручено відділові капітального будівництва агропромислового об'єднання та районному бюро технічної інвентаризації провести контрольний обмір житлового будинку, в якому проживає В. Падалка, та встановити його дійсну вартість. Після чого буде вжито заходів прокурорського реагування.

У квітні—травні 1991 року за ініціативою голови колгоспу Падалки реалізовано дві колгоспні легкові автомашини, минаючи комісійний магазин. Не виконавши плану продажу меду в кількості 6,4 центнера, у 1990 році голова колгоспу Падалка дозволив реалізувати його ПМК 165 будівельно-монтажного управління Буча Київської області в кількості 212 кілограмів. Узимку 1989 року викорчувано лісосмугу завдовжки 800 метрів та завширшки 8 метрів. У січні цього року він купив у колгоспі 6000 штук силікатної цегли, маючи при цьому впоряджене житлове господарство.

Про інші зловживання та рукоприкладство до окремих членів колгоспу, про що йшла мова в листі, при перевірці підтверджень не здобуто, як зазначається у відповіді прокуратури.

Цю відповідь ми одержали від обласного прокурора 14 серпня цього року, а тому, можливо, повідомлення про вжиття заходів до Падалки, як члена КПРС, Канівським міськкомом Компартії України є помилковим, якщо взяти до уваги події останнього часу, а також приниження ролі прокуратури. ЗАКОН ПОРУШЕНО, як видно з визнання черкаського облпрокурора, державного радника юстиції третього класу А. Коцюрби, а відповідальність за це, як і вимагає закон, винний повинен нести тільки за скоєне. В цій відповіді відчувається небажання прокуратури, щоб Падалка одержав те, що заробив...

Можливо, відповідь на це дасть ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ.

Іван ДОЛГИЙ,
юрист «Голосу України».

«НЕВЖЕ НЕНЬКА УКРАЇНА НЕ МОЖЕ ВИПЕСТИТИ ХОЧА Б ОДНУ ГАЗЕТУ, ЯКОЮ Б ПИШАЛИСЯ ВСІ УКРАЇНЦІ!»

Г. ДУДКА.

Демидово Донецької області.

Наш читач Г. Дудка (ім'я й по батькові він не вказав) написав листа до редакції російською. Мабуть, йому так зручніше. А слова, винесені в епіграф — українською. Ми ще повернемося до його листа, бо автор висловлює й інші слушні побажання. Його вислів — епіграф до нашої сьогоднішньої розмови, як на мене, є чудовим і глибоким. Є в ньому і гордість за свою неньку Україну, і нериторичне запитання: невже?

Тож і справді, що заважає нам мати таку газету? Що потрібно для того, щоб вона була такою? Але тут виникає інше, зустрічне запитання. А якою ж вона повинна бути? Якою хочуть бачити її наші читачі? Отут справді розмаїття думок, пропозицій, побажань. З яких почати? З тих, що схвалюють, підтримують газету, редакцію, чи з тих, в яких читачі критикують, розносять... Даруйте, але хто ж так полюбляє критику, щоб з неї розпочинати? Отже, будемо дотримуватись порядку, до якого звикли.

ЧИЙ МИ РУПОР?

«Ви дуже стараєтесь нагнічувати стан у республіці, — обурюється М. Калашник з Черкас.— Кращі ваші сили і таланти спрямовані на розбрат між людьми, різними засобами хитро і тонко ви стараєтесь для Руху, для націоналістів-екстремістів. Їм ви в основному і служите, гадаю, вони вами задоволені і ви скоріше їхня газета, ніж Верховної Ради України».

М. Штанько із Знаменки Кіровоградської області у листі до Л. Кравчука (передано редакції для розгляду за належністю) вбачає іншу схожість газети. «Скажу відверто і категорично, — пише він, — що це газета не Верховної Ради України, а газета Львівської чи Івано-Франківської обласних Рад. У мене викликає тяжку алергію і навіть огиду... Газета масовано і, скажу прямо, хитро і підступно пропагує український націоналізм і сепаратизм. До чого це може призж голос незалежної, демократичної, нової української газети. Газети вищого органу України, голосу всіх народів і народностей, що проживають у ній. Газети сучасної, суверенної держави — України. Такий вибір, така орієнтація всіх співробітників редакції.

Я — НАЧАЛЬНИК, ТИ...

Колись був дуже популярним цей вислів, закінчення якого ви всі добре пам'ятаєте. Колись — це ще кілька років тому, коли панувала адміністративно-командна система. Слово, будь-яка вказівка чи розпорядження начальника великого й малого було законом, і підлеглий не мав права писнути, засумніватися. Лихом обернулося це явище у великих справах — соціальній орієнтації суспільства, виборі шляхів розвитку, розв'язанні практичних поточних справ, теоретичному й науковому тлумаченні, об-

Тут, як
ка, котра
на життя.
листи.

Б. Бари
ська: «...Г
об'єктивно
життя, др
али. Але
ки». Оці
тор вважа
до ручки»

«Чи то
тора добір
ції» до ш
рів, — за
з Черніго
патій до к
руковано
лосі Укра
листа «До
Якщо від
тенденційн
симпатії

Гнів, л
кожного
Терн
«Склада
пише авто
відбирав

«ГОЛОС...» ПОЧУТТЯМ

БАЛЬЗАМ НА ДУШІ НАШІ

«П'ять разів на тиждень я спілкуюся з вами («Голосом України»), і це спілкування мені приємне. Я чекаю на вашу газету, як на прихід доброго друга. І цей друг мене не підводить, бо в кожному номері є щось дуже цікаве, хай одна стаття, але захоплююча. Я читаю її вголос дружині і дітям, даю своїм співробітникам...

Чим же ваша газета відрізняється від інших? Лаконічними й дуже виразними виносами на полях. Прочитавши їх, обов'язково читатимеш і статтю. А найбільше мене приваблюють ваші правдиві репортажі. За це я вам усім просто вклоняюся. Спасибі, добрі люди, за правдиве слово».

Микола БАХМЕТ.

Сєвєродонецьк.

Конкретно, щиро й щедро написав автор. І коментувати його немає потреби.

П. Пшеничний з Макіївки Донецької області: «Передплачую вашу газету, передплатив і на 1992 рік. Газета мені подобається, як на мене, то вона найкраща на Україні. Усіх своїх знайомих агітую, щоб передплатили «Голос України», і гадаю, що тираж газети збільшиться».

А це вже зовсім добре. Спасибі вам, П. Пшеничний (по батькові — нерозбірливо, боюся помилитись), за таку оцінку газети і за те, що ви агітуєте за неї. Може, оце і є один з шляхів до того, щоб Україна мала хоч одну гідну газету?

Свою вірність газеті не на словах, а на ділі засвідчують також:

П. Вереста з Родинського Донецької області (аж злива бальзаму ллється нам з Донецька): «Постійний ваш читач. Газету передплатив з великими труднощами. Вона мені подобається і буду передплачувати, скільки б вона не коштувала».

К. Окунь з села Веселого Дніпропетровської області: «Нині передплачую і буду передплачувати вашу газету й надалі (на 1992 рік). Матеріалами, надрукованими в газеті, задоволений. Так і тримайте курс».

Для авторів двох наступних листів газета стала вже омріяною і бажаною.

С. Петренко із Запоріжжя: «Я давно вже чекав появи такої газети, як «Голос України». Цікава газета. І дуже потрібна нам саме тепер».

В. Волошин із Львова: «Ще задовго до створення «Голосу України» я мріяв саме про таку газету. Дуже хотілося, щоб на Україні була газета, яка об'єднувала б нас — і східних, і західних — в єдиний народ, виховувала б ідею державності. З кожним номером газета наближається до такого ідеалу — стає цікавішою і дедалі необхіднішою для нас, читачів».

А М. Ленець з Прилук Чернігівської області не лише однодумець з попередніми читачами, а й бажає: «Я з першого дня передплачую цю газету. Вона відбиває наші думки й почуття, наше життя. Дай Бог, їй довго жити й боротися за правду».

Легко було писати цей розділ. Не треба сперечатися з авторами, бо кожне добре, тепле слово сприймається кожним із нас без заперечень і щему серця. І все ж, як не крути, треба приймати

ГІРКІ ПІЛЮЛІ

«Поперваx газета подобалася за національно-культурні публікації. Очікувалося, що газета Верховної Ради УРСР стане дійсно поважним виданням і своїми публікаціями правдиво висвітлюватиме події, стане взірцем для журналістів інших видань.

Минає час, а газета все більше розчаровує своєю безпринципністю. Впадає в очі, що редакція всіляко уникає гострих питань, де б під критику підпадали міністри та голови облвиконкомів. Критика зупинилася на районному рівні.

Аби було без конфліктів, на сторінках газети публікуються різноманітні, часом полярні думки. А де ж позиція редакції?»

Юрій ГАЙДАЙ.

Житомир.

Шановний Юрію Михайловичу, дозвольте з вами подискутувати. Щодо критики міністрів і голів облвиконкомів. Чи варто вдаватися до неї, коли більшість із них ще не навчилася носити свої службові портфелі, а частина згодна віддати їх, щоб позбутися клопоту. Це по-перше. А подруге, критикувати, кажуть, легше. І все ж, погодьтеся, що нелегко, а то й надзвичайно важко працювати цим командирам, коли в них зв'язані руки. Одні закони прийняті, та через відсутність нормативних документів ще не працюють, інших ще немає. Але можна погодитися з вами, що за окремі прорахунки деяких досвідчених керівників цього рівня варто прописочити. І настане час, коли з них, з виконавчих органів питатимуть сповна. Ось тоді вже й редакції не буде чим виправдовуватися.

У відповідь на ваше запитання про позицію редакції можна поставити інше: а де ж плюралізм? Чому редакція повинна виступати таким собі всевишнім суддею, оцінювати всіх і вся, нав'язувати читачам свою думку? Ні, пробачте, це застарілий підхід.

Ще Юрій Михайлович обурюється в листі, що наша газета надрукувала інформацію, раніше вміщену в газеті «Житомирський вісник». Нічого страшного в цьому немає. Не можна робити навпаки.

М. Задорожний з Єнакієвого пише: «Хотів передплатити вашу газету, але, ознайомившись із кількома номерами, вирішив цього не робити.

Поки що вам не вдалося зробити газету цікавою. Вона не має свого обличчя і не відрізняється від іншої київської «сірятини». Вам прикро, але це правда, і я її кажу з бажанням сприяти змінам на краще».

Що хочеться відповісти? Нам справді прикро, але з таким же самим бажанням ми друкуємо ваш лист. Подивіться на обличчя немовляти. Яке воно? Отак і обличчя нашої восьмимісячної газети. Ми його шукаємо, ліпимо, але не збираємося прикрашати фальшивими косметичними засобами. То даремно, шановний дописувачу, ви так передчасно розчарувалися в нашій газеті.

Окрім наведених пілюль загальнооздоровчого характеру в нашій пошті чимало й таких, в яких критика конкретніша. Найдошкульніша, найболючіша — чий ми рупор: Руху чи Компартії?

Тож,

вести, важко уявити... Я хочу вдарити на сполох у всі дзвони... Мовчати не маємо права — газета несе зло!».

Михайло Никифорович розуміє, що будь-яку тезу треба підтвердити доказами, фактами, і про необхідність цього пише в листі. Але сам не навів жодного факту на доказ своїх вбивчих висновків. А ось так взяв і виніс вирок без суду і слідства. Щоправда, деяка «конкретизація» є: «Викликає здивування склад кореспондентів та їх кількість, — пише автор, — з їхніх матеріалів видно, що всі вони — прихильники західноукраїнської «демократії». У будь-якому матеріалі кожного з них явно і приховано проглядаються погляди новоявлених демократів і націоналізм».

Тепер пропоную вам інші протилежні думки наших читачів.

М. Ковальчук з Артемівська Донецької області (дуже активні наші читачі з Донбасу, не байдужа їм наша газета) закидає редакції: «Я хотів би бачити газету голосом демократії, а ви, вміло маскуючись, зробили її мало не комуністичним рупором».

Автор цього листа так обурюється комуністичною орієнтацією газети, що вирішив не поновлювати передплату на наступний рік, і, не втримавшись, додає: «Пишу, а на душі тоскно, що не зможу про Україну українською мовою читати в «напівукраїнському» Донбасі, хоч би рідну мову не забути. Між іншим, для інформації: абсолютна більшість моїх знайомих не цікавиться подіями на Україні. Може, «Голос України» допоміг би підняти інтерес до українських справ?..»

Вибачте, шановні читачі, за невеликий відступ від теми, але не можна було не сказати про цей біль М. Ковальчука за Україну, українську мову, зрештою, за нашу газету. А в комуністичній орієнтації газети звинувачує нас і читач, що проживає в Кемерово (Росія) В. Трембок.

«Ваша газета «плоть от плоти» партократії. Її доречно назвати не «Голос України», а «Голос Партократа».

То чий же ми рупор «Голос України»? Можливо, ще не гучний, не потужний, але все

грунтуванні явищ і подій. Живучим цей принцип був і вгорі, і, природньо, внизу. Може, ще й сьогодні десь живе й процвітає?

Стирає, знищує його демократичний принцип — гласність у всьому і всюди. Вислухати кожного, переконати, якщо треба, прийняти рішення за більшістю голосів — одна з основ демократизму.

Саме такого принципу додержує й газета в цілому і наш відділ зокрема при підготовці листів до друку. Вміщуючи деякі з них, ми майже не коментуємо їх, а даємо читачам можливість оцінити написане, відреагувати відповідно. Щоправда, тут же намагаємося друкувати протилежну думку. Але в потрібний час, буває, не знаходиться такого листа.

Одним з них був лист А. Гулі і М. Кеви з Кіровограда. Його було надруковано в газеті за 12 червня під заголовком «Довели до ручки». Нагадаю, там йшлося про те, що демблок, Народний Рух розвалюють Радянський Союз, що, мовляв, тільки зажили по-людськи — а тут ідеологічна війна. Наводилися слова: «Як правили комуністи — то було що пити і їсти, а як з'явився Рух — розмели все в пух і прах». Стояли в замітці риторичні запитання: хіба це неправда? Хто вони, хто їх обрав, що іменують себе «Народною Радою».

Таке розуміння, така думка авторів листа. І ось реакція: кілька листів-відгуків. Один з них.

«Я також пенсіонерка, — пише Б. Настусенко з Коломиї, — і також з Кіровоградщини, де минули моє дитинство і юність. Тому дивують байдужість і глухота пенсіонерів А. Гулі та М. Кеви до людських страждань, до безлічі життів, загублених у боротьбі за химеру комунізму». Завершує Б. Настусенко свій лист захистом Народного Руху, доводить, що його представники борються за краще майбутнє України, за розкріпачення народу.

або всі
ж газета
цікаві ли

друкує
«мразь»,
ного деп
і взагалі
Поширен
не до
зеті..
справедл
здатні за
сів на п
не продо
вашу газ
можливе,
газета в
платникі

Ось та
ратії і п
у нашої

але поді
ла заміт
і шосту

Про ш
те, що д
можливі
висловлю
ще тільк
шого бо
міння су
ладених
ках, не є
ної час
ці «вибр
женням,
сигналам
ньою спр
ворот в
його з
вав, не
мо, я
ки «Д
То, мож
гі друку
ки, відо
маїття?
лені на
звучать
у підвор
усім на
ставити
думок,
відбива
вість на

Отже
які наз
ділі, як
так сам
ки, ви
редакці
публіка-
зона зб
й надал

...ькові він не ...айською. Ма- ...несені в епі- ...осся до його ...і побажання. ...кішньої роз- ... Є в ньому і ...торичне запи-

...таку газету? ...такою? Але ...якою ж во- ...наші читачі? ...й, побажань. ...підтримують ...і критикують, ...юбляє крити- ...ємо дотриму-

ЧИЙ МИ РУПОР?

«Ви дуже стараєтесь нагнічувати стан у республіці, — обурюється М. Калашник з Черкас.— Кращі ваші сили і таланти спрямовані на розбрат між людьми, різними засобами хитро і тонко ви стараєтесь для Руху, для націоналістів-екстремістів. Їм ви в основному і служите, гадаю, вони вами задоволені і ви скоріше їхня газета, ніж Верховної Ради України».

М. Штанько із Знаменки Кіровоградської області у листі до Л. Кравчука (передано редакції для розгляду за належністю) вбачає іншу схожість газети. «Скажу відверто і категорично, — пише він, — що це газета не Верховної Ради України, а газета Львівської чи Івано-Франківської обласних Рад. У мене викликає тяжку алергію і навіть огиду... Газета масовано і, скажу прямо, хитро і підступно пропагує український націоналізм і сепаратизм. До чого це може призвести, важко уявити... Я хочу вдарити на сполох у всі дзвони... Мовчати не маємо права — газета несе зло!».

Михайло Никифорович розуміє, що будь-яку тезу треба підтвердити доказами, фактами, і про необхідність цього пише в листі. Але сам не навів жодного факту на доказ своїх вбивчих висновків. А ось так взяв і виніс вирок без суду і слідства. Щоправда, деяка «конкретизація» є: «Викликає здивування склад кореспондентів та їх кількість, — пише автор, — з їхніх матеріалів видно, що всі вони — прихильники західноукраїнської «демократії». У будь-якому матеріалі кожного з них явно і приховано проглядаються погляди новоявлених демократів і націоналізм».

Тепер пропоную вам інші протилежні думки наших читачів.

М. Ковальчук з Артемівська Донецької області (дуже активні наші читачі з Донбасу, не байдужа їм наша газета) закидає редакції: «Я хотів би бачити газету голосом демократії, а ви, вміло маскуючись, зробили її мало не комуністичним рупором».

Автор цього листа так обурюється комуністичною орієнтації газети, що вирішив не поновлювати передплату на наступний рік, і, не втримавшись, додає: «Пишу, а на душі тоскно, що не зможу про Україну українською мовою читати в «напівукраїнському» Донбасі, хоч би рідну мову не забути. Між іншим, для інформації: абсолютна більшість моїх знайомих не цікавиться подіями на Україні. Може, «Голос України» допоміг би підняти інтерес до українських справ?..»

Вибачте, шановні читачі, за невеликий відступ від теми, але не можна було не сказати про цей біль М. Ковальчука за Україну, українську мову, зрештою, за нашу газету. А в комуністичній орієнтації газети звинувачує нас і читач, що проживає в Кемерово (Росія) В. Трембок.

«Ваша газета «плоть от плоти» партократії. Її доречно назвати не «Голос України», а «Голос Партократа».

То чий же рупор «Голос України»? Можливо, ще не гучний, не потужний, але все ж голос незалежної, демократичної, нової української газети. Газети вищого органу України, голосу всіх народів і народностей, що проживають у ній. Газети сучасної, суверенної держави — України. Такий вибір, така орієнтація всіх співробітників редакції.

Я — НАЧАЛЬНИК, ТИ...

Колись був дуже популярним цей вислів, закінчення якого ви всі добре пам'ятаєте. Колись — це ще кілька років тому, коли панувала адміністративно-командна система. Слово, будь-яка вказівка чи розпорядження начальника великого й малого були законом, і підлеглий не мав права писнути, засумніватися. Лихом обернулося це явище у великих справах — соціальній орієнтації суспільства, виборі шляхів розвитку, розв'язанні практичних поточних справ, теоретичному й науковому тлумаченні, обґрунтуванні явищ і подій. Живучим цей принцип був і вгорі, і, природньо, внизу. Може, ще й сьогодні десь живе й процвітає?

Стирає, знищує його демократичний принцип — гласність у всьому і всюди. Вислухати кожного. переконати, якщо треба, прийняти рішення за більшістю голосів — одна з основ демократизму.

Саме такого принципу додержує й газета в цілому і наш відділ зокрема при підготовці листів до друку. Вміщуючи деякі з них, ми майже не коментуємо їх, а даємо читачам можливість оцінити написане, відреагувати відповідно. Щоправда, тут же намагаємося друкувати протилежну думку. Але в потрібний час, буває, не знаходиться такого листа.

Одним з них був лист А. Гулі і М. Кеви з Кіровограда. Його було надруковано в газеті за 12 червня під заголовком «Довели до ручки». Нагадаю, там йшлося про те, що демблок, Народний Рух розвалюють Радянський Союз, що, мовляв, тільки зажили по-людськи — а тут ідеологічна війна. Наводилися слова: «Як правили комуністи — то було що пити і їсти, а як з'явився Рух — розмели все в пух і прах». Стояли в замітці риторичні запитання: хіба це неправда? Хто вони, хто їх обрав, що іменують себе «Народною Радою».

Таке розуміння, така думка авторів листа. І ось реакція: кілька листів-відгуків. Один з них.

«Я також пенсіонерка, — пише Б. Настусенко з Коломиї, — і також з Кіровоградщини, де минули моє дитинство і юність. Тому дивують байдужість і глухота пенсіонерів А. Гулі та М. Кеви до людських страждань, до безлічі життів, загублених у боротьбі за химеру комунізму». Завершує Б. Настусенко свій лист захистом Народного Руху, доводить, що його представники борються за краще майбутнє України, за розкріпачення народу.

Тут, як бачите, інша думка, котра також має право на життя. Але читаємо інші листи.

Б. Барило з Дніпропетровська: «...Газета в основному об'єктивно висвітлює наше життя, друкує цікаві матеріали. Але бувають і «вибрики». Одним «вибриком» автор вважає замітку «Довели до ручки».

«Чи то з прихильності автора добірки «З пошти редакції» до шановних пенсіонерів, — зауважує М. Карась з Чернігова, — чи то з симпатій до кривих дзеркал надруковано в поважному «Голосі України» від 12 червня листа «Довели до ручки»... Якщо відверто, то добірка тенденційна і надто викриває симпатії редактора».

Гнів, лють аж пирскають з кожного слова К. Бородай з Терн[опіл]ьської області. «Складається враження, — пише авторка, — що той, хто відбирав цей лист до друку, або [з]овсім немає совісті, або ж газета настільки бідна на цікаві листи дописувачів, що друкує таку безчесну «мразь», як кляуза на народного депутата В. Чорновіла і взагалі на всіх демократів... Поширення подібного бруду не до лиця такій солідній газеті... ниизько... дло і несправедливо. А оскільки ви здатні заради чиїхось інтересів на підлість, то я більше не продовжу передплату на вашу газету і зроблю все можливе, щоб така безчесна газета в селі не мала передплатників».

Ось таке розуміння демократії і плюралізму в пресі у нашої авторки.

[...] кілька[...] листів, але подібну реакцію викликала замітка «Поверніть застій і шосту статтю».

Про що це свідчить? Про те, що демократія, яка дала можливість вільно і відкрито висловлювати свої думки, ще тільки проростає. А з іншого боку, хіба думки, розуміння суспільних явищ, викладених у наведених замітках, не є типовими серед певної частини людей? Хіба не ці «вибрики» були застереженням, попереджувальними сигналами перед нещодавньою спробою здійснити переворот в СРСР? Хіба ті, хто його затівав і підтримував, не мислили так само, як автори заміток «Довели до ручки»? То, може, все-таки слід газеті друкувати протилежні думки, відображати все їх розмаїття? Хіба думки, висловлені на сторінках газети, не звучать у чергах, на кухнях, у підворіттях? Треба, мабуть, усім нам вчитися терпиміше ставитись до протилежних думок, які, немов дзеркало, відбивають усю суперечливість нашого буття?

Отже, шановні товариші, які називалися у цьому розділі, які не написали, але так само оцінили наші замітки, ви відчули націльність редакції на демократичність публікацій. І цього принципу вона збирається додержувати й надалі.

НЕ ДРІБНІ ПОДРОБИЦІ

У цій групі листів мова піде про конкретні пропозиції, зауваження щодо форми і змісту газети. Їх багато. Зупинимось на найважливіших, на мій погляд.

У кількох листах висловлюється стурбованість недостатньою інформованістю газети.

«Чому,— питає вже знайомий вам Г. Дудка,— про події на Україні я повинен дізнаватися з «Комсомольской правды» та ще й під рубрикою «Провинциальная хроника»? Вважаю, що про будь-які значущі події мусить розповідати насамперед газета «Голос України», а не московські газети...».

Є. Галковський із Тульчина Вінницької області: «Мало подається міжнародної інформації, а також про події в союзних республіках, зокрема в Росії. Ми живемо не в ізольованому світі».

Р. Карпінець із села Пустомитів Львівської області: «Є газети, які я читаю зразу, а вашу можу відкласти, бо вона не несе сьогоднішньої актуальної інформації. А тому треба поспішати, бо інші газети випереджають вас».

Про відсутність належної інформації в газеті написали також А. Олейнікова і Г. Жупковський з Києва та інші.

Відразу скажу, що думки читачів щодо недостатньої інформованості газети цілком збігаються з думкою редакції. На всіх нарадах ми постійно говоримо про це. Запроваджено навіть систему підвищення гонорару за цікаву й оперативну інформацію. Але, на жаль, зрушень мало. Одна з причин цього — не у всіх областях є наші штатні власні кореспонденти. Друга — майже не надходить оперативної інформації від позаштатних кореспондентів, практично нічого інформативного, подієвого не повідомляють і наші читачі.

Дозвольте висловити і свої міркування щодо цього.

Оскільки наша газета надходить до значної частини передплатників на другий, а то й на третій день з причин, про які йшлося у моїй публікації за 28 серпня ц. р. «Газета надходитиме вчасно», то чи варто нам гнатися за оперативністю висвітлення подій, явищ, фактів. Це зараз. А коли газета надходитиме вчасно, чи не краще друкувати нам добре осмислені, виважені матеріали? До того ж «Голос України» — газета Верховної Ради України, то й подавати, мабуть, нам слід більше парламентської інформації, про роботу місцевих Рад, органів управління щодо поліпшення нашого життя, а не писати про все і вся, друкуючи сумнівні сенсації, змагаючись у спритності й оперативності з іншими газетами?

Міркування мої можуть бути спірними, і я згоден подискутувати з читачами.

Є в нашій газеті кілька листів про розмір і формат газети. «Ваша газета дуже не практична для читання,— пише В. Паламарчук із села Слободи-Шаргород Вінницької області,— через те, що вона малого формату і дуже громіздка, тобто багато листків...». Василь Семенович пропонує друкувати газету тільки на чотирьох листках. К. Тихонюк з Івано-Франківська вважає, що газеті досить і 12 сторінок (шість листків).

Що ж краще? Цікаво буде дізнатися, як вважають інші наші читачі.

С. Бут з Нікополя пропонує друкувати закони й інші нормативні документи додатком формату А-4 (як колись тижневик «Футбол-хокей»).

Про те, щоб офіційні документи друкувалися в газеті так, щоб їх можна було вийняти, зручно скласти, щоб не зберігати всю газету, писали й говорили при зустрічах нам

...і інші чит... ...цію вже в... ...ріат розмі... ...так, щоб н... ...користуват... ...вати їх ф... ...ніших тех... ...карні вида... ...а Україн...

...ЛОС...» ПОЧУТТЯМИ Й ПЕРАМИ ЧИТ...

...а то й надзвичай... ...ацювати цим ко... ...в них зв'язані ...акони прийняті, ...сутність нормам... ...них ще не пра... ...ще немає. Але ...итися з вами, ...прорахунки дея... ...керівників ...варто пропісочи... ...час, коли з них, ...органів питати. ...Ось тоді вже й ...буде чим виправ...

...на ваше запи... ...позицію редакції ...инти інше: а де ж ...Чому редакція ...упати таким собі ...дею, оцінювати ...'язувати чита... ...ку? Ні, пробач... ...рілий підхід.

...Михайлович обу... ...листі, що наша ...кувала інформа... ...вміщену в газе... ...рський вісник». ...ашного в цьому ...жна робити нав...

...жний з Єнакієво... ...тів передплатити ..., але, ознайомив... ...ькома номерами, ...о не робити.

...вам не вдалося ...ету цікавою. Во... ...ого обличчя і не ...від іншої київ... ...тини». Вам прик... ...правда, і я її ка... ...ням сприяти змі... ...».

...ться відповісти? ...прикро, але з ...им бажанням ми ...лист. Подивіть... ...немовляти. Яке ...обличчя нашої ...газети. Ми йо... ...ліпимо, але не ...прикрашати фаль... ...чними засоба... ...мо, шановний до... ...так передчасно ...в нашій газеті. ...ведених пілюль за... ...рового характеру ...ті чимало й та... ...критика конкрет... ...ошкульніша, най... ...чий ми рупор: ...партії?

...ком не вд... ...ньому — ...

Багато ...вніс нащ... ...Кременчу... ...го немає с... ...не друкує... ...на редакц...

На заве... ...ти слова ч... ...з Єнакієво ...(знову До...

«Не тр... — ховати ...Треба йти ...і прислуха... ...су. Може, ...ди приємн... ...добре: від... ...ба змінит... ...все на по... ...помилки. ...«Голос Ук... ...голосом н... ...Ради респ... ...між ними ...на Рада б... ...рібно люд... ...депутатів»...

АНКЕТА

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

1. НАСАМПЕРЕД НАС ЦІКАВИТЬ, ЗВІДКИ ВИ ДІЗНАЛИСЯ ПРО ІСНУВАННЯ НАШОЇ ГАЗЕТИ?

а) З рекламних оголошень, вміщених у (напишіть). ____________

б) Випадково — від друзів, знайомих, родичів тощо.

в) Побачив(ла) у кіосках «Союздруку».

г) Звідки ще (напишіть). ____________

2. ВИ АБО ВАША РОДИНА ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ НАШУ ГАЗЕТУ?

Так. Ні.

3. ЯКЩО «НІ», ТО ДЕ ВИ ЇЇ БЕРЕТЕ?

а) Купую в кіосках «Союздруку».

б) Беру читати у знайомих, родичів тощо.

в) Читаю в бібліотеці.

г) Звідки ще (напишіть). ____________

4. ВИ ЧИТАЄТЕ ГАЗ...

а) Повністю (від п...

б) Вибірково (тіль... цікавили).

5. ЯКІ ТЕМИ ТА Р... БІЛЬШЕ? (напишіть). ____________

6. ЧОГО, НА ВАШ... «ГОЛОС УКРАЇНИ»? ... ____________

7. ЯКУ РУБРИКУ, ... ПОЧАТКУВАТИ В ГАЗ... ____________

8. ЧИ ЗБИРАЄТЕСЬ... ЗЕТУ НА 1992 РІК?

Так. ...

9. ЯКЩО «НІ», ...

чите, інша дум-
кож має право
е читаємо інші

з Дніпропетров-
та в основному
світлює наше
є цікаві матері-
вають і «вибри-
«вибриком» ав-
амітку «Довели

рихильності ав-
«З пошти редак-
вних пенсіоне-
жує М. Карась
— чи то з сим-
их дзеркал над-
поважному «Го-
» від 12 червня
и до ручки»...
то, то добірка
надто викриває
ктора».

аж пирскають з
а К. Бородай з
ої області.
вра...ження, —
— що той, хто
лист до друку,

НЕ ДРІБНІ ПОДРОБИЦІ

У цій групі листів мова піде про конкретні пропозиції, зауваження щодо форми і змісту газети. Їх багато. Зупинимось на найважливіших, на мій погляд.

У кількох листах висловлюється стурбованість недостатньою інформованістю газети.

«Чому,— питає вже знайомий вам Г. Дудка,— про події на Україні я повинен дізнаватися з «Комсомольской правды» та ще й під рубрикою «Провинциальная хроника»? Вважаю, що про будь-які значущі події мусить розповідати насамперед газета «Голос України», а не московські газети...».

Є. Галковський із Тульчина Вінницької області: «Мало подається міжнародної інформації, а також про події в союзних республіках, зокрема в Росії. Ми живемо не в ізольованому світі».

ного, подієвого не повідомляють і наші читачі.

Дозвольте висловити і свої міркування щодо цього.

Оскільки наша газета надходить до значної частини передплатників на другий, а то й на третій день з причин, про які йшлося у моїй публікації за 28 серпня ц. р. «Газета надходитиме вчасно», то чи варто нам гнатися за оперативністю висвітлення подій, явищ, фактів. Це зараз. А коли газета надходитиме вчасно, чи не краще друкувати нам добре осмислені, виважені матеріали? До того ж «Голос України» — газета Верховної Ради України, то й подавати, мабуть, нам слід більше парламентської інформації, про роботу місцевих Рад, органів управління щодо поліпшення нашого життя, а не писати про все і вся, друкуючи сумнівні сенсації, змагаючись у спритності й оперативності з іншими газетами?

Міркування мої можуть бути спірними, і я згоден подискутувати з читачами.

і інші читачі. Цю пропозицію вже враховано. Секретаріат розміщує такі матеріали так, щоб ними було зручніше користуватися. А ось друкувати їх форматом А-4 за нинішніх технічних умов друкарні видавництва «Радянська Україна» найближчим ча-

Добре сказано, чи не правда? Спасибі вам, донеччани, за вашу увагу до нашої спільної газети, за турботу про неї.

Надрукувавши цей огляд листів, ми не ставимо крапку. Ми запрошуємо всіх наших читачів до розмови про газе-

«Передплачую вашу газету, передплатив і на 1992 рік. Газета мені подобається, як на мене, то вона найкраща на Україні. Усіх своїх знайомих агітую, щоб передплатили «Голос України», і гадаю, що тираж газети збільшиться».

И Й ПЕРАМИ ЧИТАЧІВ

«У мене викликає тяжку алергію і навіть огиду... Газета масовано і, скажу прямо, хитро і підступно пропагує український націоналізм і сепаратизм. До чого це може призвести, важко уявити... Я хочу вдарити на сполох у всі дзвони... Мовчати не маємо права — газета несе зло!»

емає с...сті, або
стільки бідна на
дописувачів, що
аку безчесну
кляуза на народ-
а В. Чорновіла
сіх демократів...
подібного бруду
акій солідній га-
зьк... дло і не-
А оскільки ви
чиїхось інтере-
ть, то я більше
передплату на
і зроблю все
б така безчесна
не мала перед-

розуміння демок-
алізму в пресі
рки.
лькіс... листів,
реакцію виклика-
Поверніть застій
ю».
е свідчить? Про
кратія, яка дала
вільно і відкрито
и свої думки,
ороростає. А з ін-
іба думки, розу-
ьних явищ, вик-
аведених заміт-
овими серед пев-
людей? Хіба не
» були застере-
переджувальними
перед нещодав-
ю здійснити пере-
СР? Хіба ті, хто
ав і підтриму-
ислили так са-
автори заміт-
и до ручки»?
се-таки слід газе-
протилежні дум-
ати все їх роз-
а думки, вислов-
інках газети, не
ргах, на кухнях,
х? Треба, мабуть,
итися терпиміше
о протилежних
немов дзеркало,
усю суперечли-
о буття?
новні товариші,
ися у цьому роз-
е написали, але
інили наші заміт-
ули націленість
демократичність
І цього принципу
ться додержувати

Р. Карпінець із села Пустомитів Львівської області: «Є газети, які я читаю зразу, а вашу можу відкласти, бо вона не несе сьогоднішньої актуальної інформації. А тому треба поспішати, бо інші газети випереджають вас».

Про відсутність належної інформації в газеті написали також А. Олейнікова і Г. Жупковський з Києва та інші.

Відразу скажу, що думки читачів щодо недостатньої інформованості газети цілком збігаються з думкою редакції. На всіх нарадах ми постійно говоримо про це. Запроваджено навіть систему підвищення гонорару за цікаву й оперативну інформацію. Але, на жаль, зрушень мало. Одна з причин цього — не у всіх областях є наші штатні власні кореспонденти. Друга — майже не надходить оперативної інформації від позаштатних кореспондентів, практично нічого інформатив-

Є в нашій газеті кілька листів про розмір і формат газети. «Ваша газета дуже не практична для читання,— пише В. Паламарчук із села Слободи-Шаргород Вінницької області,— через те, що вона малого формату і дуже громіздка, тобто багато листків...». Василь Семенович пропонує друкувати газету тільки на чотирьох листках. К. Тихонюк з Івано-Франківська вважає, що газеті досить і 12 сторінок (шість листків).

Що ж краще? Цікаво буде дізнатися, як вважають інші наші читачі.

С. Бут з Нікополя пропонує друкувати закони й інші нормативні документи додатком формату А-4 (як колись тижневик «Футбол-хокей»).

Про те, щоб офіційні документи друкувалися в газеті так, щоб їх можна було вийняти, зручно скласти, щоб не зберігати всю газету, писали й говорили при зустрічах нам

сом не вдасться. У майбутньому — можливо.

Багато різних пропозицій вніс наш читач Г. Гурін з Кременчука. Оскільки в нього немає опонентів, його лист не друкуємо, але обговорили на редакційній нараді.

На завершення хочу навести слова читача А. Войтовича з Єнакієво Донецької області (знову Донецька область!).

«Не треба,— пише автор, — ховати правду від народу. Треба йти в ногу з народом і прислухатися до його голосу. Може, цей голос не завжди приємний, але то навіть добре: відразу видно, що треба змінити. Щоб не звертати все на поганий уряд, на його помилки. Добре було б, якби «Голос України» став справді голосом народу і Верховної Ради республіки. Тоді буде між ними злагода, бо Верховна Рада буде знати, що потрібно людям, а не більшості депутатів».

ту, про те, якій їй бути.

А для того, щоб ця розмова виявилася предметною, ґрунтовнішою, пропонуємо заповнити анкету, підготовлену завідуючою сектором соціологічної інформації відділу Інесою Лановською.

Десятьох учасників анкетування, які надішлють найбільш слушні та аргументовані відповіді, чекає безплатна передплата на газету «Голос України» на 1992 рік.

Заповнити анкету не важко. Для цього обведіть кружечком цифру, що стоїть перед відповіддю, яка збігається з вашою думкою, або напишіть свою. Цифрове позначення стане в пригоді при машинній обробці анкет.

Результати анкетування повідомимо в одному з випусків «Суспільного барометра».

Яків ГАЛЬЧЕНКО,
редактор відділу листів і соціологічної інформації «Голосу України».

АНКЕТА

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

1. НАСАМПЕРЕД НАС ЦІКАВИТЬ, ЗВІДКИ ВИ ДІЗНАЛИСЯ ПРО ІСНУВАННЯ НАШОЇ ГАЗЕТИ!

а) З рекламних оголошень, вміщених у (напишіть).
____

б) Випадково — від друзів, знайомих, родичів тощо.

в) Побачив(ла) у кіосках «Союздруку».

г) Звідки ще (напишіть). ______________________
____

2. ВИ АБО ВАША РОДИНА ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ НАШУ ГАЗЕТУ!

Так. Ні.

3. ЯКЩО «НІ», ТО ДЕ ВИ ЇЇ БЕРЕТЕ!

а) Купую в кіосках «Союздруку».

б) Беру читати у знайомих, родичів тощо.

в) Читаю в бібліотеці.

г) Звідки ще (напишіть). ______________________
____

4. ВИ ЧИТАЄТЕ ГАЗЕТУ:

а) Повністю (від першої сторінки до останньої).

б) Вибірково (тільки ті матеріали, які мене зацікавили).

5. ЯКІ ТЕМИ ТА РУБРИКИ ВАС ЦІКАВЛЯТЬ НАЙБІЛЬШЕ! (напишіть).
____
____

6. ЧОГО, НА ВАШУ ДУМКУ, ЩЕ БРАКУЄ ГАЗЕТІ «ГОЛОС УКРАЇНИ»! (напишіть). ______________________
____

7. ЯКУ РУБРИКУ, НА ВАШУ ДУМКУ, ВАРТО ЗАПОЧАТКУВАТИ В ГАЗЕТІ! (напишіть). ______________________
____
____

8. ЧИ ЗБИРАЄТЕСЬ ВИ ПЕРЕДПЛАТИТИ НАШУ ГАЗЕТУ НА 1992 РІК!

Так. Ні.

9. ЯКЩО «НІ», ТО ЧОМУ! (напишіть). ______________________
____

Для того, щоб ми знали «обличчя» свого читача, повідомте, будь ласка, про себе:

10. ВІК: ______________________

11. СТАТЬ:

1. Чоловіча. ______________________

2. Жіноча. ______________________

12. ОСВІТА: ______________________

13. РІД ЗАНЯТЬ: ______________________

14. МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ:

Місто. ______________________

С.м.т. ______________________

Село. ______________________

Заздалегідь дякуємо всім, хто відгукнеться на нашу анкету.

Відповідь надсилайте не пізніше ніж через місяць з дня опублікування на адресу:
252047, Київ, вул. Нестерова, 4, редакція газети «Голос України».

СЕКТОР СОЦІОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА КУРІННОГО КОМІТЕТУ З НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ № 1

У зв'язку з тим, що Художня рада «Куреня», підступно скориставшись наданою так званою свободою, відійшла від єдино вірної лінії, спрямованої на перемогу теорії над практикою і натомість неодноразово дозволяла собі висміювати не те, що треба і не так, як слід, зростало невдоволення читацького люду низькою якістю матеріалів «Куреня». У своїх численних анонімних листах та зашифрованих зверненнях, трудящі висловлювали своє справедливе обурення з приводу ситуації, що склалася. До того ж тяжко захворів курінний і зараз перебуває на примусовому лікуванні від демократичного кризу, суверенітоманії та палички ЗМОПу.

Враховуючи все вищесказане, а також усе, що із зрозумілих причин казати не можна, постановляємо:

1. Ввести на території «Куреня» надзвичайний стан.

2. Заступників курінного з усіх питань, які за останні шість місяців украй перевтомилися, направити на примусовий відпочинок.

3. Усім, хто не одержує зарплати, підвищити її.

4. Усім, что одержує, переглянути у бік зниження.

5. Терміново створити Тимчасову Худраду «Куреня» із соратників, які правильно розуміли б поточний момент.

6. Головною рисою, яка вирізняла б справжнього соратника з-поміж усіх інших, вважати тремтіння рук. Осіб, що спробують симулювати тремтіння рук у той час, як насправді їхні руки не тремтітимуть, негайно виявляти і карати примусовим читанням першоджерел уголос.

7. Переглянути зміст публікацій «Куреня». Ті з них, що можуть викликати у читацького загалу нездоровий сміх, нещадно вилучити.

8. Рекомендувати читачам сміятися виключно здоровим сміхом над тим, що не смішно. У тому разі, коли справді смішно, бажано від сміху утримуватись.

9. Постанова обов'язкова для виконання на всій території «Куреня».

Голова Курінного комітету з надзвичайного стану
Марко ПІШОВТИНАЄВ.

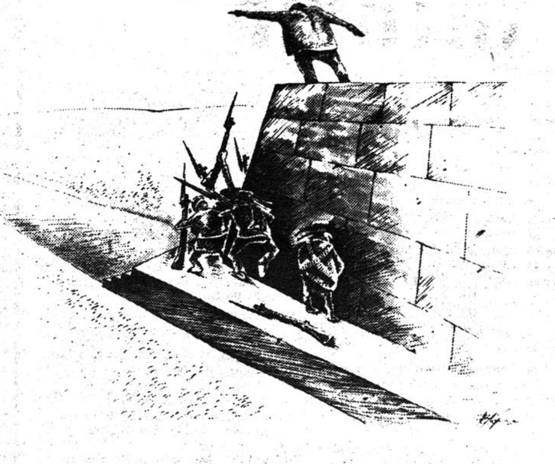
Високим штилем

ДЛЯ БІЛИХ

Школярик
на курорті
У матері питає:
— Чого в цей
санаторій
Нас дядя
не пускає?
Табличку
прочитала
Матуся
за хвилинку
І криво
посміхнулась:
— То лиш
для білих, синку...
Хлопчина
здивувався
І вигукнув щосили:
— А що,
хіба червоні
Їх досі
не розбили?

Григорій ЄЛИШЕВИЧ.
Суми.

Мал. Володимира ГОЛОВЧЕНКА.

А у вас вся спина біла!

СКУЛЬПТУРА НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Днями в Києві відкрито банківський рахунок з метою збирання коштів на спорудження скульптурної композиції «О. Бакланов, В. Крючков, В. Павлов, Б. Пуго, В. Стародубцев, О. Тізяков, Д. Язов, Г. Янаєв готують державний переворот».

Скульптуру планується встановити на майдані Незалежності (колишній площі Жовтневої революції).

На думку ініціативної групи, саме це місце обрано не випадково. Бо якщо стара скульптурна композиція мала безпосередній зв'язок із назвою площі Жовтневої революції, то нова композиція матиме пряме відношення до теми Незалежності України. Адже саме дії вище названих громадян прискорили прийняття вікопомного Акту про наш державний суверенітет.

Номер рахунку, на який можна буде переводити гроші, буде оголошено додатково.

Василь НЕМОРГАЙЛО, голова ініціативного комітету.

ДЕМОКРАТІЯ

У відомій кожному школяреві державі Мукляндії було проголошено демократію.

— Відтепер і на віки віків будь-які питання, що стосуються життя нашого великого народу будуть вирішуватися самим народом! — урочисто оголосив Генеральний король Мукляндії Його Величність Муся VI.

Маршал Дураліно подав знак і придворні дружно зааплодували.

— Ура-а! — під гуркіт гарматних пострілів радісно заревли мукляндці, яких під особисту розписку запросили на Двірцевий майдан.

Муся VI випив бокал імпортного «Советского шампанского», закусив заморським плавленим сирком «Дружба» і продовжив: «У 35-й п'ятирічці я прийму закон про всенародний референдум. Референдум — це чудова річ! У ньому може взяти участь теоретично кожний чесний мукляндець, який гаряче підтримує і схвалює мою генеральну лінію на побудову гуманного і демократичного мукляндизму!

— Слава королю! Хай живе Його Величність король! Даєш демократизацію! — почав скандувати люд...

! ось, в один прекрасний день вся королівська родина зібралась у Великому Яєчному залі, прикрашеному національними з рожевими гратами прапорами, на черговий історичний Пленум.

Муся VI вирішив затвердити закон про референдуми.

Однак, оголосивши в своїй державі демократію, Його Величність як людина слова тепер, звичайно, вже не міг затвердити закон про референдум, не порадившись спочатку з народом, не проводячи референдуму. Але ж і цей самий референдум не міг бути проведений з тієї простої причини, що не був ще затверджений закон про референдуми.

Одне слово, утворивши це зачароване коло, Муся VI міг тепер зі спокійним сумлінням продовжувати вирішувати всі питання особисто, як йому заманеться.

А мукляндці після цього всього, ще більше всією душею полюбили свого короля і продовжували щиро радіти проголошеній демократії.

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Повертаючись до ненадрукованого

ТОЧНОЇ ДАТИ НАЗВАТИ ЩЕ НЕ МОЖНА

(ОФІЦІЙНА ХРОНІКА)

ТАРС передає.

Як стало відомо з добре поінформованих компетентних джерел, сьогодні, X числа, X місяця, X року о X год., X хв. за московським часом (більш точна дата і час поки що не підлягають розголосу, виявляючи громадянську турботу за долю й безпеку рідної країни, генерал-лейтенант держбезпеки, підтриманий патріотично налаштованими генералами, створив Тимчасовий Виконавчий Комітет Всезагального Порятунку.

«Прізвища членів Комітету і генерал-лейтенанта також ще не можна назвати, адже за ними полюють різні деструктивні елементи, серед яких і сепаратисти. Вони намагаються будь-що спровокувати в країні громадянську війну й таким чином антизаконним шляхом захопити владу», — так від імені генерал-лейтенанта заявив його ад'ютант, який у армійському протигазі (його обличчя і прізвище теж ще не можна показувати і розголошувати) виступив сьогодні в програмі «Час».

В той же час генерал-лейтенант, виступаючи по радіо (але змінивши з метою безпеки свій голос до невпізнанності) запевнив, що він і члени його Комітету Порятунку діятимуть тільки законним шляхом, спираючись на відповідну статтю Конституції. А тому громадяни, яким нічого боятися і совість яких абсолютно чиста і які вважають себе справжніми патріотами, а також цілком і повністю підтримують Комітет, можуть спати спокійно. Якщо, звичайно, зможуть.

Про те, що тимчасово підпільний Тимчасовий Виконавчий Комітет Всезагального Порятунку діє повністю законно, підтвердила і «Правда» від X числа, X місяця, X року, повідомивши таке: «Група військових (до речі, абсолютно беззбройна, якщо не рахувати автоматів, взятих виключно з метою самозахисту від деструктивних елементів), прибувши до столиці на власних бетеерах і танках (аби заощадити державі кошти й пальне), внесла до Конституції країни поправку № 1 до статті № X (точний номер статті буде повідомлено пізніше), яка гласить: «Генерал-лейтенант (ім'ярек) держбезпеки, який з обов'язку служби відповідає за безпеку країни, в разі, якщо йому здається, що безпеці країни загрожує внутрішній ворог, має 1 (одне) законне право на здійснення 1 (одного) законного військового перевороту».

Верховна Рада країни, навіть не збираючись на свою сесію, одноголосно схвалила поправку № 1 до статті № X Конституції, яку внесли прогресивні військові. На основі поправки № 1 до Конституції генерал-лейтенант сповнений виключно батьківської турботи за долю й безпеку ввіреної йому рідної країни, здійснив законний військовий переворот в кількості 1 (один), як і передбачено Конституцією. Ця історична подія, що відкриває нову еру, сталася о X год. і X хв. за московським часом X числа, X місяця, X року. Верховна Рада країни так і не встигнувши зібратися (депутати цілком добровільно погодилися безкорисливо допомогти північним регіонам країни у справі лісозаготівель) з великим піднесенням призначила генерал-лейтенанта Генеральним Президентом країни з такими найширшими повноваженнями, які він тільки забажає тепер чи в майбутньому.

Як свідчить центральна преса і спеціальні теле- і радіовипуски, рівно через 15 хвилин після історичного рішення Верховної Ради, трудящі всієї країни цілком і повністю схвалили законний військовий переворот, здійснений на основі Конституції країни в ім'я побудови світлого майбутнього, у якому нинішнє покоління наших людей неодмінно буде жити.

Виступаючи по радіо, новопризначений Генеральний Президент, тимчасово змінивши голос, бо своїм справжнім голосом він ще не може говорити, заявив, що бере в свої руки всю повноту влади і, сповнений рішучості відстояти в країні мир, порядок і законність, оголошує війну.

— Йдучи назустріч побажанням трудящих,— уточнив він.

Як стало відомо з добре поінформованих компетентних джерел, війна за збереження миру, порядку й законності в країні розпочнеться в X день, про який буде додатково повідомлено в день зет. Більш точної дати початку війни назвати ще не можна — інакше підривні західні спецслужби та деструктивні елементи всередині країни, які рвуться до влади і хочуть її захопити антиконституційним шляхом, використають її з метою дестабілізації обстановки в країні. Але ми певні, передає на закінчення ТАРС, що наші трудящі дадуть належну відсіч як зарубіжним спеціалістам роздмухування пожежі, так і їхнім місцевим наймитам.

Всім громадянам радимо не виходити з квартир і не вимикати радіоприймачів, аби не прогавити розпорядження гарнізонних комендантів. Тим же громадянам, чия совість абсолютно чиста і які вважаючи себе справжніми патріотами, цілком і повністю виконуватимуть розпорядження гарнізонних комендантів дозволяється спати спокійно — тимчасово до більш повного вияснення ситуації в країні.

Валентин ЧЕМЕРИС.
Дніпропетровськ.

Однофразові шприци

Хто вийшов з народу, а хто — з партії.

Уже й податки у нас найпрогресивніші в світі.

Прийом боротьби проти демократії: покласти на саперні лопатки.

Чи передбачає ідея без'ядерної України відсутність на ній «керівного політичного ядра»?

Прокурорська рубрика в часописі: «Запитуєте — відповідайте!»

Рішуча зміна політичного курсу: замість соціалістичного реалізму — реальний соціалізм.

Пропозиція щодо назви: «Союз Смиренних Сировинних Районів». Гра слів може бути грою з вогнем!

Анатолій БОРТНЯК.
Вінниця.

Сміхінформ повідомляє

ДИВНА ЗАКОНОМІРНІСТЬ

Нещодавно ревізори міста Добриніна виявили дивну закономірність: чим легші в магазині гирі, тим важчі продавці.

НА ВИСОКИЙ РІВЕНЬ

Токар машинобудівного заводу П. Зюзюкін, працюючи в другу зміну, підніс свою роботу на такий рівень, що легко перекинув її через заводський паркан.

В УПЕРТІЙ БОРОТЬБІ

У наполегливій боротьбі перше місце дісталося важкоатлетові Степану Кремезному. Він не поступився ним навіть після того, як водій автобуса нагадав, що це місце для дітей та інвалідів.

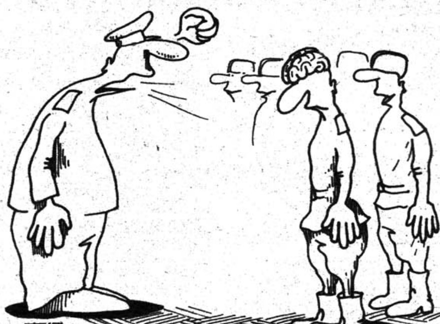
ЗАХОДИ ПРОТИ НЕСУНІВ

З метою зменшення кількості несунів, адміністрація ткацької фабрики з нового кварталу випускатиме продукцію тільки третього сорту.

У ХОРОШІЙ ФОРМІ

У хорошій спортивній формі розпочали футбольний сезон наші спортсмени. Вона пошита відомою фірмою «Адідас».

Приймав повідомлення Михайло КОСТІВ.
Львівська область.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Всьо чотко!

АЛІБІ

На вулиці до мене підійшли двоє. Одягнуті в цивільне, але виправка — військова.

Один сказав:

— Громадянине, ви заарештовані. Підете з нами.

Я знепритомнів. Та мене акуратно довели до місця призначення. Там усе з'ясувалося. Сказали:

— Вас звинувачують у квартирній крадіжці. У чоловіка на прізвище Вовкодав ви поцупили коштовностей на п'ятдесят тисяч карбованців.

Я зрадів:

— Оце так пощастило! Враз розбагатів! Та мені такий куш і не снився. За сорок років один раз у житті п'ять тисяч тримав: черга на «Запорожець» підійшла... А коли, скажіть, цього Вовкодава на полтинник «нагріли»?

— Учора. З восьмої до дванадцятої.

Я витяг записник. Знайшов потрібний аркуш. Почав читати:

— З сьомої до восьмої відмічався у списках на меблі. З восьмої до десятої нудьгував у черзі за бензином. З десятої до одинадцятої записувався на холодильник. З одинадцятої до дванадцятої стояв за шкарпетками.

Мене перебили:

— Довести можете?

— Аякже. З жінкою, що облік веде, розрахувався. Їй щомісяця червінця даю. Зараз у чергу на 2011 рік записують. А вона мене стоналцятим поставила. Хлопцеві з автозаправочної два одноразових шприци подарував — він мені понад норму каністру налив. У «Електротоварах» лічильник купив — чек маю. А в трикотажному по п'five пар шкарпеток в одні руки давали. От багатьом і не вистачило. Я там, знаєте, погарячкував. Продавців до підсобки загнав, директор міліцейський наряд викликав. Мене навіть взяти хотіли, та черга не дала. Відбили.

— Далі можете не розповідати,— зупинили мене.— У вас повне алібі. Вибачте, товаришу. Ви вільні.

Я сказав:

— Зараз не тридцять сьомий. Клімат не той, у хороші часи живемо!

Євген КОСТЮК.

На конкурс бувальщин

ПОРОЗУМІЛИСЯ

Було це в одному подільському селі. Обабіч колгоспного поля пас дід корову, тримаючи її на мотузці, аби шкоди не діяла.

А тут якраз проїздив колгоспний парторг. Зупинив машину і мовив поважно:

— Діду! Щоб я вас тут більше не бачив!

— Дай Боже, синку, щоб ти й не бачив, — чемно відповів дідусь.

Почув **Борис ХАРЧЕНКО.**
Львів.

ПОНЕДІЛОК
2 ВЕРЕСНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

16.00 Новини.
16.10 Сонячне коло.
16.55 Фільм-концерт «Де Черемоша хвилі плинуть».
17.40 Науково-популярний фільм «Заповідне».
18.30 Співають діти.
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Оберіг-91». Всеукраїнський фестиваль співаної поезії та авторської пісні.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Знайомтесь: нові кіностудії України.
21.50 Художній фільм «Степові люди».
23.15 Вечірній вісник.
23.45 Нічний телезал. Б. Лятошинський. «Український квінтет».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Футбольний огляд.
9.35 С. Прокоф'єв. Концерт № 1 для фортепіано з оркестром.
9.55 ВІДКРИТТЯ ПОЗАЧЕРГОВОГО З'ЇЗДУ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ СРСР. Трансляція.
12.00 ТСН.
12.10 Комерційний вісник.
12.25 Народні казки і притчі різних країн.
12.30 «Душа, повстань, щоб потрудитись...»
15.00 ТСН.
15.15 «Злива». Художній телефільм.
16.20 Виступає лауреат телерадіоконкурсу «Голоси Росії» Л. Ніколаєва.
16.30 Мультфільм.
16.50 Творчість народів світу. Мистецтво В'єтнаму.
17.25 Дитяча година.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Ринок: час вибору.
19.30 Мультфільм.
19.40 На прохання глядачів. Художній телефільм «Гардемарини, вперед!». 1 серія.
21.00 «Час».
22.00 Лебедина вірність. Співак і композитор Є. Мартинов.
22.45 Хокей. Кубок Канади. Збірна СРСР — збірна Швеції. У перерві — 23.25 ТСН.
1.00 Прем'єра документального телефільму «Хто — ти! Що — ти».
2.00 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільми.
8.35 Я вам заспіваю. Пісні О. Сєрого.
9.00 Реставратор в кадрі і за кадром.
9.50 Ж.-П. Венцель. «Осінній вітер». Телевистава.
11.00 Італійська мова.
11.30 Телебіржа.
12.00 «Граф Орлов з хутора Морозівка». Документальний телефільм.
12.20 «Прошу слова».
12.35 Непридумана історія Сергія Щукіна.
13.30 «Репутація». Художній телефільм.
14.35 Концерт скрипаля Г. Кремера і ансамблю солістів Московської філармонії.
17.00 Микола Гумільов.
18.00 «Грані». Художньо-публіцистична програма.
19.00 Музичний фільм «Мого батька пісні»*.
19.10 Телебіржа інформує*.
19.40 Повний назад, або Ще раз про короткозорість.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.15 Вечірня казка.
20.30 На позачерговому З'їзді народних депутатів СРСР.
22.00 ТВО «Республіка» показує.
23.00 Вісті.
23.15 Пісні О. Розенбаума.

ВІВТОРОК
3 ВЕРЕСНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «Господині на замітку», музика, «Мальовнича Україна», погода).
9.00 «Кукурік і К°». Розважальна передача для дітей.
10.00 Любителям балету.
10.50 Доброго вам здоров'я. Оздоровлення чорнобильців.
11.20 Художній телефільм «Поза межами болю».
16.00 Новини.
16.15 Для дітей. «Веселка».
16.45 Музичний фільм «Манускрипт».
17.50 Спортивні телефільми «Школа Василя Скакуна», «Формула кільця», «Ласкаво просимо».
18.30 Прем'єра документального телефільму «Осанна». «Укртелефільм».
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Хто ми...» Громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Співає Олена Камбурова.
21.25 «Хто ми...». Частина 2.
22.25 Естрадний концерт.
23.15 Вечірній вісник.
23.45 Нічний телезал. Художній телефільм «Страх».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Дитяча година.
10.00 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 1 серія.
11.20 Хокей. Кубок Канади. Збірна СРСР — збірна Швеції. 1 період.
12.00 ТСН.
12.10 Хокей. Кубок Канади. Збірна СРСР — збірна Швеції. 2 і 3 періоди.
13.45 «Котовасія». Мультфільм.
14.15 Телемікст.
15.00 ТСН.
15.10 «Відрядження». Художній телефільм. 1 серія.
16.15 А. Шнітке. Концерт для фортепіано і струнного оркестру.
16.40 Прем'єра документального телефільму «Світ — торжество».
17.05 Дитячий музичний клуб.
17.50 Разом з чемпіонами.
18.05 Презентація циклу «Сімейна хроніка старих знайомих».
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 «Точка зору». Дискусійний клуб студії «Публіцист».
19.30 Світ захоплених.
19.45 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 2 серія.
21.00 «Час».
21.40 Зустріч з письменником Т. Зульфікаровим.
23.05 ТСН.
23.20 Хокей. Кубок Канади. Збірна Канади — збірна США. У перерві — 0.00 Біржові новини.
1.35 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 2 серія.
2.45 «Миттєвості». Фільм-балет.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Мультфільми.
8.50 «Флейта». Документальний телефільм.
9.20 Світ грошей Адама Сміта.
10.00 Французька мова. 1 рік.
10.30 Ритмічна гімнастика.
11.00 Французька мова. 2 рік.
11.30 Документальний екран Росії. «Княгиня Наталія Петрівна».
12.30 Музична програма.
13.30 «Ті, хто йдуть за горизонт». Художній телефільм. 1 серія.
14.35 Концерт ансамблю пісні і танцю Комі АРСР «Ася Киа».
17.00 Тиждень примирення. Зустріч ветеранів другої світової війни з СРСР і Німеччини.
17.30 Ключ до світового ринку.
18.00 Телеогляд «Далекий Схід».
18.45 Парламентський вісник Росії.
19.00 Київська панорама.*
19.30 Музичний фільм «Одного вечора».*
19.45 ТВО «Республіка» показує.
20.00 Вісті.
20.15 Вечірня казка.
20.30 На позачерговому З'їзді народних депутатів СРСР.
22.00 П'яте колесо.

СЕРЕДА
4 ВЕРЕСНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «Візит до лікаря», музика, «Фантазії на тему», «Чи завжди солодко від меду!», погода).
9.00 А. Адан «Жізель». Балет-на вистава.
11.00 Музичний фільм «Лечу до тебе мрією».
11.30 «Альфа і омега». Науково-пізнавальна передача.
12.15 Телефільм «...тому, що люблю».
12.50 Й. Брамс. Квінтет фа мінор.
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. Сім нот.
16.40 Фортепіанна музика.
17.15 Телефільм «Хохловка».
17.30 Концерт старовинної музики.
18.00 Телефільм «Про лелеку, зозулю та зозуленят».
18.30 Музичний фільм «Малахітова скринька».
19.00 Актуальна камера.
19.30 Спадщина. Легенда стародавнього Острога.
20.25 Українські наспіви.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Фільм-концерт «Глечик біля колодязя».
21.35 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує.
21.50 Світлиця.
23.15 Вечірній вісник.
23.45 Нічний телезал. Художній фільм «Ескадрон гусар летючих». 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Дитячий музичний клуб.
9.45 Разом з чемпіонами.
10.00 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 2 серія.
11.10 Мультфільм.
11.20 Хокей. Кубок Канади. Збірна Канади — збірна США. 1 період.
12.00 ТСН.
12.10 Хокей. Кубок Канади. Збірна Канади — збірна США.
15.00 ТСН.
15.15 «Відрядження». Художній телефільм. 2 серія.
16.20 Прем'єра документального телефільму «Долі забутих кораблів».
16.50 Дитяча година (з уроком англійської мови).
17.50 Біржовий пілот.
18.00 Мультфільми.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Планета.
19.30 Світ захоплених.
19.45 Мультфільм.
19.55 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 3 серія.
21.00 «Час».
21.40 Прем'єра документального телефільму «Света». Фільми 1 і 2. У перерві — 22.25 Актуальний репортаж.
23.30 ТСН.
23.50 Співає М. Гнатюк.
0.30 Парадиз-коктейль.
1.30 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 3 серія.
2.35 «Варлам Шаламов. Кілька моїх життів».

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Мультфільми.
8.50 Дім поета. М. Волошин.
9.45 Німецька мова. 1 рік.
10.15 Розминка для ерудитів.
11.00 Німецька мова. 2 рік.
11.30 Документальний фільм.
12.20 Що побачу, про те співаю.
13.10 Телефільм.
13.30 «Ті, хто йдуть за горизонт». Художній телефільм. 2 серія.
14.40 Музей на Делегатській.
17.00 Великий приз Москви. Міжнародні змагання з супермотокросу.
17.45 Мультфільм.
18.00 Грані.
19.00 Київська панорама.*
19.30 Музичний фільм «Мені наснилась музика».*
20.00 Вісті.
20.15 Вечірня казка.
20.30 На позачерговому З'їзді народних депутатів СРСР.
22.00 Програма Філа Донах'ю.
23.00 Вісті.
23.15 Про анекдот.

ЧЕТВЕР

5 ВЕРЕСНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «В саду і на городі», музика, «Зворотний зв'язок», погода).
9.00 Музичний фільм «Композитор Г. Мустя».
9.40 Телефільм «Сутність».
10.00 Фільм-балет «Ольга».
11.30 Художній фільм «Доживемо до понеділка».
13.10 Симфонічна музика.
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. Веселка.
16.40 Республіканська фізико-математична школа запрошує.
17.10 Кінопрограма «У світі цікавого», «Моржі», «Червонозоба казарка».
17.40 Музичний фільм «Заграва».
18.00 Цирк, цирк, цирк.
18.30 Концерт оркестру народних інструментів і тріо бандуристок Українського телебачення і радіомовлення.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Тележурнал «Поступ».
20.20 Мелодії і ритми молодості.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 До і після концерту.
21.25 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — Новини.
23.45 Нічний телезал. Художній фільм «Ескадрон гусар летючих». 2 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Дитяча година (з уроком англійської мови).
10.05 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 3 серія.
11.10 Сімейна хроніка старих знайомих. «Света». Документальний телефільм. Фільм 1.
12.00 ТСН.
12.10 «Света». Документальний телефільм. Фільм 2.
13.00 За зведеннями МВС.
13.15 Діловий кур'єр.
14.15 Телемікст.
15.00 ТСН.
15.10 «Відрядження». Художній телефільм. 3 серія.
16.25 Прем'єра документального телефільму «Протистояння Марса».
16.55 Екологія. Суспільство. Людина.
17.40 Політичні діалоги.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 ...До шістнадцяти і старші.
19.30 Світ захоплених.
19.45 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 4 серія.
21.00 «Час».
21.40 За зведеннями МВС.
21.55 «Принцеси Каракалли». Концерт зірок оперної музики.
23.30 ТСН.
23.45 Музичний прогноз.
0.15 Поезія. Єсеніну присвячується.
1.15 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 4 серія.
2.30 Концерт.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Із залів Державного музею образотворчих мистецтв ім. О. Пушкіна. Авангардизм.
9.35 Ритмічна гімнастика.
10.05 Іспанська мова. 1 рік.
10.35 Ліричний концерт.
11.00 Іспанська мова. 2 рік.
11.30 Камера досліджує минуле. «Повстання у Сабіборі». Документальний фільм. 1 серія.
12.30 Джаз-тайм.
13.30 «Здрастуйте, я приїхав». Художній телефільм.
14.35 Наодинці зі словом.
17.00 ТО «Співдружність» представляє: Алішер Навої.
18.00 Документальний фільм.
18.45 Парламентський вісник Росії.
19.00 Мульті-пульті.
19.15 Київська панорама.*
19.30 Естрадний концерт.*
20.00 Вісті.
20.15 Вечірня казка.
20.30 На позачерговому З'їзді народних депутатів СРСР.
22.00 Ісус Христос і червона зірка.
22.30 Маски ТБ.
23.00 Вісті.
23.15 Музична колекція.

П'ЯТНИЦЯ

6 ВЕРЕСНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, телеекспрес, «Твоє хобі», музика, «Разом — одна сім'я», погода).
9.00 Музичний фільм «Голосушка».
9.40 Документальні телефільми «Що наше життя? Гра!», «Не з першого погляду», «Диваки».
10.30 Кіноконцерт.
11.30 Художній фільм «Женихи».
12.50 Концерт ансамблю української музики і танцю «Святовид».
16.00 Новини.
16.10 Телефільми «Сказання про Стандартград», «Післямова до фільму»
17.05 Концерт Великого дитячого хору Українського телебачення і радіо.
18.00 Телефільм «Повернути землі хазяїна».
18.30 Концерт ансамблю ударних інструментів «Арс-Нова».
19.00 Актуальна камера.
19.30 З концертів II Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні і популярної музики «Червона рута».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Продовження концерту фестивалю «Червона рута».
22.45 Вечірній вісник.
23.15 Нічний телезал. Художній фільм «Двоє та одна».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 ...До шістнадцяти і старші.
9.50 «Гардемарини, вперед!» Художній телефільм. 4 серія.
11.05 Прем'єра документального телефільму «Кілька епізодів з життя двох сімей у Москві і Лондоні».
12.00 ТСН.
12.10 Комерційний щоденник.
12.25 Парадиз-коктейль.
15.10 Переможці.
16.00 Граємось в оперу. М. Мусоргський. «Дитяча».
16.25 Хокей. Кубок Канади. Збірна СРСР — збірна Фінляндії.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Людина і закон.
19.30 Партнер.
20.00 Земля — наш спільний дім. Телефотоконкурс.
20.05 «ВіД» представляє: «Поле чудес».
21.00 «Час».
21.40 «ВіД» представляє... У перерві — 23.40 ТСН.
1.10 Хокей. Кубок Канади. Збірна СРСР — збірна Фінляндії.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Мультфільми студії «Союзтелефільм».
8.50 Кіножурнал.
9.00 В. Токарєва. «Між небом і землею». Телевистава.
10.00 Англійська мова. 1 рік.
10.30 Документальні телефільми.
11.00 Англійська мова. 2 рік.
11.30 Камера досліджує минуле. «Повстання в Сабіборі». Документальний фільм. 2 серія.
12.35 «Блин» у морі сміху.
13.25 Я спитав у Росії.
13.45 Хокей. Кубок Канади. Збірна Канади — збірна Швеції.
17.00 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА.
18.00 Розважальна програма.
18.40 Шовковий зашморг.
19.10 Від «Столиці» до «Голосу Америки».
19.25 Київська панорама.*
19.55 Кінозамальовка.*
20.00 Вісті.
20.15 Вечірня казка.
20.30 На позачерговому З'їзді народних депутатів СРСР.
22.00 П'яте колесо. Художньо-публіцистична програма. У перерві — 23.00 Вісті.

СУБОТА

7 ВЕРЕСНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.20 Ритмічна гімнастика.
7.50 Музичний фільм «Київські фрески».
8.20 «Літературна карта України». Карел Чапек на Закарпатті.
9.00 Новини.
9.15 Б. Павловський. «Білосніжка і семеро гномів». Вистава Київського академічного театру опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка.
11.10 Документальний телефільм «Павло Луспекаєв».
12.20 Новини.
12.35 Для дітей. Художній телефільм «Сказання про хороброго витязя Фет-Фрумоса». 1 і 2 серії.
14.45 Доброго вам здоров'я. «Як почуваєте себе, любі жінки!»
15.15 Фільм-концерт «Співає І. Шведова».
15.30 «Фемтек: про вас, і для вас». Медико-освітній фільм.
15.45 Г. Доніцетті. «Любовний напій».
17.55 «Відсвіти». Мистецький альманах.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Телерадіоканал «Право».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Музичний фільм «Солов'їний романс».
21.40 Художній фільм «З вечора до полудня». 1 серія.
22.50 Вечірній вісник.
23.20 Нічний телезал. Фільм-опера «Ріголетто».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 Документальний фільм.
6.50 Мультфільми.
7.30 Охи, зітхання, жарти.
8.00 Ритмічна гімнастика.
8.30 ТСН.
8.45 Наш сад.
9.15 Розважальна програма.
9.45 О. Островський. «Пізнє кохання». Фільм-вистава МХАТ СРСР ім. М. Горького.
12.00 Прем'єра документального фільму «Марінеско».
13.00 Музичний кіоск.
13.30 Мультфільми.
14.00 З антології творів для оркестру російських народних інструментів.
15.00 ТСН.
15.15 Прем'єра художнього телефільму «Давид і Голіаф».
16.25 «Ромео і Джульєтта». Фільм-балет.
16.45 Допоможи собі сам.
17.30 Земля — наш спільний дім.
17.35 Прем'єра мультфільму «Бджола Майя». 12 серія.
18.00 «Держави вічна любов. Московський Кремль». Фільм 1.
18.35 Ллється музика. Пісні у виконанні В. Добриніна.
19.00 Фільми режисера М. Захарова. «Убити дракона». 1 і 2 серії. Вперше.
21.00 «Час».
21.40 Футбол. Чемпіонат СРСР. «Торпедо» — «Дніпро». 2 тайм.
22.25 Бот шоу-91. У перерві — 23.10 ТСН.
1.30 «Убити дракона». Художній фільм. 1 і 2 серії. Вперше.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Грає духовий оркестр.
8.35 Фільми режисера Ю. Безпалова «Серед гомінкого балу...».
9.30 Відеоканал «Співдружність».
12.00 Програма Телебачення Росії. Відеоканал «Плюс одинадцять».
14.00 Фільм — дітям. «Сім маленьких оповідань про перше кохання».
15.05 Клуб мандрівників.
16.05 Світ без кордонів.
16.35 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА.
17.35 Концерт.
18.00 Документальний фільм.
18.45 Парламентський вісник Росії.
19.00 Київська панорама.*
19.30 «Снігом стелиться життя».*
20.00 Вісті.
20.15 Вечірня казка.
20.30 М. Гоголь. «Мертві душі». Моновистава О. Філіпенка. Частина 1.
21.45 Мультфільм.
22.00 ТВО «Республіка» показує.
22.45 Документальний фільм.
23.00 Вісті.
23.15 Програма «А».

НЕДІЛЯ

8 ВЕРЕСНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Музичний фільм «Верховино, світку ти наш».
8.30 У неділю вранці.
9.30 Новини.
9.45 Художній фільм «Пригоди Алі-Баби та сорока розбійників». 1 і 2 серії.
11.55 Телефільм «Канал Грибоєдова, будинок 9».
12.15 Фільм-концерт «Перевтілення».
12.55 Новини.
13.05 Канал «Д».
14.05 Поезія українського авангарду.
14.30 Село і люди.
15.15 Ви нам писали.
16.00 Служба солдатська.
17.00 Телеспортарена.
17.45 Естрадний концерт.
18.00 Чемпіонат СРСР з футболу ЦСКА — «Динамо» (Київ). 1 тайм. (2 тайм з 19.00 по І програмі ЦТ).
18.45 Ліричні мелодії.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Перлини душі народної.
20.05 Художній відеофільм-вистава «Як чоловіки про жінок говорили».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Металург» — «Чорноморець». 2 тайм.
21.45 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує.
22.15 Художній телефільм «З вечора до полудня». 2 серія.
23.20 Вечірній вісник.
23.50 Нічний телезал. Музичний фільм «Мій дім — мій театр».

ПРОГРАМА ЦТ—1

8.00 Формула-С.
8.30 ТСН.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 Мультфільм.
9.15 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова зоря.
12.00 Клуб мандрівників.
13.00 Сільська година.
14.00 Виступає тріо «Релікт».
14.15 Під знаком «Пі». (15.00 ТСН).
16.00 Марафон-15.
17.00 Народні казки і притчі різних країн.
17.05 Мультфільм.
17.15 Міжнародна панорама.
18.00 Хвилини поезії.
18.10 Уолт Дісней представляє...
19.00 Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Динамо» (Київ). 2 тайм.
19.50 Вечір Телебачення Швейцарії.
21.00 «Час».
21.40 Продовження вечора Телебачення Швейцарії.
22.30 Футбольний огляд.
23.00 ТСН.
23.20 Продовження вечора Телебачення Швейцарії.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 На зарядку ставай!
8.15 На екрані — Служба 01.
8.45 Співає Т. Петрова.
9.00 Здоров'я.
9.30 Відеоканал «Співдружність».
12.00 Програма Фіпа Донаж'ю.
12.50 Александровське літо Цвєтаєвої.
13.10 «Правда, ми будемо завжди!» Лялькова вистава.
14.00 Хокей. Кубок Канади. Збірна СРСР — збірна США.
16.00 Рябове. Земля благословенна.
16.30 Волейбол. Чемпіонат Європи. Чоловіки. Збірна СРСР — збірна Швеції.
17.15 «Реквієм сонечкам».
17.45 В.-А. Моцарт. Танці з опери «Ідоменей».
18.00 Святе і вічне.
18.30 Післямова до конгресу співвітчизників.
19.15 Українські мелодії.*
19.30 Телебіржа інформує.*
20.00 Вісті.
20.15 Вечірня казка.
20.30 М. Гоголь. «Мертві душі». Частина 2.
21.15 Документальний фільм.
21.30 Джентльмен-шоу.
22.00 «Підвали і небеса Олексія Рибникова».
23.00 Вісті.
23.15 «К-2» представляє: кінограф.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК — заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ — перший заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ — член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО — заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО — заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ — відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора Олександр Білик.
Чергові редактори — Володимир Савцов, Віктор Браницький.
Автори макета — Анатолій Миронічев, Євген Українець.
Випусковий — Олексій Бондаренко.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Марія Солодюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 155.000
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03101691.